

Coffeeshops in beweging

Naar een probleemduiding van overlast rondom
coffeeshops in Alphen aan den Rijn

Coffeeshops in beweging

Naar een probleemduiding van overlast
rondom coffeeshops in Alphen aan den Rijn

Rapportage oktober 2014

In opdracht van

Gemeente Alphen aan den Rijn

Bureau **Beke**

In opdracht van

Gemeente Alphen aan den Rijn

Met medewerking van

T. Appelman, Bureau Beke

Omslagontwerp en illustraties

M. Grotens, Bureau Beke

ISBN/EAN

978-90-75116-96-0

Bremmers, B., Kuppens, J. en Van Wijk, A.

Coffeeshops in beweging. Naar een probleemduiding van overlast rondom coffeeshops in Alphen aan den Rijn

© 2014 Bureau Beke, Arnhem

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

No part of this publication may be reproduced in any form by print, photo print or other means without written permission from the authors.

Inhoudsopgave

1	Achtergrond	1
1.1	Doel- en vraagstelling van het onderzoek	1
1.2	Methoden van onderzoek	4
2	Overlastanalyse	7
2.1	Fase 1: alle incidenten in heel Alphen aan den Rijn	8
2.2	Fase 2: alle incidenten per wijk	8
2.3	Fase 3: inzoomen op incidenten per wijk	10
2.4	Fase 4: inzoomen op het onderzoeksgebied	12
2.5	Inzoomen op de tijdelijke sluitingsperiode (diepte-analyse)	16
2.6	Reflectie op de analyses van de politie- en BOA-registraties	19
3	Duiding van de overlast in interviews	21
3.1	Interviews professionals	21
3.2	Interviews bewoners	25
3.3	Interviews ondernemers	28
3.4	Toewijsbaarheid van de overlast aan de coffeeshops	30
4	(On)evenredigheid van de overlast en suggesties	31
4.1	Beantwoording eerste twee onderzoeksvragen	31
4.2	Intermezzo: verkeersdruk in het licht van spreiding van coffeeshops	32
4.3	Beantwoording derde onderzoeksvraag	33
4.4	Suggesties voor de toekomst van de coffeeshops in Alphen aan den Rijn	37
	Literatuurlijst	41
	Bijlage 1: Gedoogcriteria Alphen aan den Rijn	43
	Bijlage 2: Toelichting op politie- en BOA-registraties	45
	Bijlage 3: Politie-incidenten naar wijk en jaar	47

1 Achtergrond

In de Hooftstraat in Alphen aan den Rijn zijn twee coffeeshops naast elkaar gevestigd, Pit Stop en Dutch Gold. De Hooftstraat is een woon-/winkelstraat aan de rand van het centrum. Aan de oostzijde van de Hooftstraat ligt een woonwijk.

Figuur 1.1: situering coffeeshops Pit Stop en Dutch Gold

In de Hooftstraat zijn restaurants, cafés en detailhandel gevestigd. Voorbeelden hiervan zijn bakkerij/broodjeszaak Ak-AI, café Friendship, een tegenover de coffeeshops gelegen supermarkt en een bouwmarkt. Daarnaast wonen burgers boven en tussen de winkels.

Naast maatregelen die op landelijk niveau worden getroffen, zijn binnen gemeenten in Nederland de afgelopen jaren vele maatregelen tegen overlast rondom coffeeshops ingevoerd. Het gaat dan zowel om het bestrijden van objectieve overlast die zich veelal uit via politieregistraties als door omwonenden ervaren overlast. Ook Alphen aan den Rijn heeft de nodige maatregelen getroffen, waaronder¹

1. De bronnen voor deze opsomming liggen in documenten en het introductiegesprek dat op 19 juli 2014 met mevrouw Nollis is gevoerd.

- Er zijn in de gemeente maximaal twee coffeeshops toegestaan, deze liggen naast elkaar in de Hooftstraat. De shops zijn van zit- naar afhaalgelegenheden gegaan.
- In 2013 is er een nieuw coffeeshopbeleid gekomen. Daarin is ook de portierplicht gekomen. De portier werkt voor de twee coffeeshops tegelijk en is gedurende zes uur per dag en minimaal tussen 16 en 20 uur aanwezig. De portier ziet vooral toe op verkeerd geparkeerde auto's en andere overlast, zoals hangjongeren, in het openbaar drinken en wildplassen. De actieradius van de portier beperkt zich voornamelijk tot de directe omgeving van de coffeeshops, hoewel hij ook regelmatig een ronde maakt om het huizenblok waarin de coffeeshops zich bevinden.
- In 2013 is gestart met een buurtpreventieproject.

Naast bovenstaande maatregelen blijkt uit de horeca- en exploitatievergunning en gedoogverklaring van coffeeshop Dutch Gold, die de gemeente Alphen aan den Rijn in maart 2014 heeft opgesteld, dat ook andere (meer algemene) gedoogcriteria zijn geformuleerd (Gemeente Alphen aan den Rijn, 2014).²

Ondanks alle maatregelen zijn sommige buurtbewoners en een deel van de gemeenteraad van mening dat de coffeeshops voor overlast blijven zorgen. De gemeente Alphen aan den Rijn heeft aan Bureau Beke gevraagd een onafhankelijk onderzoek uit te voeren.

1.1 Doel- en vraagstelling van het onderzoek

Het onderzoek kent drie doelstellingen. Ten eerste is het de wens van het college van B&W van de gemeente Alphen aan den Rijn om een onafhankelijk onderzoek uit te voeren naar de mate van objectieve en subjectieve overlast rondom de twee coffeeshops. Het doel van het onderzoek is vast te stellen in hoeverre er sprake is van *coffeeshopgerelateerde* overlast, waaruit deze overlast bestaat, wanneer die zich voordoet en wat de precieze verbanden tussen de coffeeshops en de overlast zijn. Het gaat dan vooral om het duiden van overlast in het gedeelte van de Hooftstraat waar de twee coffeeshops zich bevinden en enkele straten ten oosten van de Hooftstraat waar ook sprake zou zijn van overlast. Uit een in 2012 door de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling geschreven notitie blijkt dat omwonenden 'veel minder overlast' hebben ervaren tijdens de sluiting (een van de coffeeshops is in mei 2012 voor een maand gesloten, zie paragraaf 1.2). Naar aanleiding daarvan gaan stemmen op om een of beide coffeeshops te verplaatsen. Mede daarom wenst de gemeente Alphen aan den Rijn een onderzoek dat zich richt op eventuele (juridische) mogelijkheden van verplaatsing van de coffeeshops, de voor- en nadelen en eventuele financiële consequenties van verplaatsing.

2. Zie bijlage 1.

Ten derde is door de gemeente Alphen aan den Rijn de wens geuit om te kijken naar geschikte alternatieve locaties voor coffeeshops binnen de gemeente. In november 2012 is al een onderzoek door de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling van de gemeente Alphen aan den Rijn uitgevoerd. Dit onderzoek resulteerde in de conclusie dat alleen het gebied Centrum Hoge Zijde geschikt is voor het vestigen van een coffeeshop.

Onderhavige rapportage heeft alleen betrekking op de eerste door de gemeente Alphen geformuleerde doelstelling. Deze doelstelling is uitgewerkt in de volgende hoofdvraag en deelvragen:

In hoeverre is er in het aangegeven gebied sprake van overlast, en wat zijn hiervan de oorzaken?

Deelvragen:

- a) Welke aan de coffeeshops te relateren overlast is uit de politieregistraties en BOA-registraties te herleiden?
- b) Welke aan de coffeeshops te relateren overlast is op te tekenen vanuit burgers, ondernemers en professionals (vertegenwoordigers van de gemeente, boa's en politie)?
- c) Is de huidige overlast rondom de coffeeshops momenteel dermate onevenredig dat het verplaatsen van een coffeeshop noodzakelijk is?

Pas als blijkt dat het antwoord op de deelvragen is dat de aan de coffeeshop te relateren overlast onevenredig zwaar op het gebied drukt, zal een vervolg aan het onderzoek gegeven worden in overleg met de gemeente Alphen aan den Rijn.

Een tussentijds beslismoment over het vervolgtraject is naar het idee van de onderzoekers wenselijk, vanwege de neutraliteit en geloofwaardigheid van het onderzoek. Het is namelijk allereerst van belang om een goed beeld te geven van de aan de coffeeshops toe te wijzen overlast voordat er vervolgstappen worden ondernomen. Bovendien is het naar de mening van de onderzoekers niet nodig om onderzoek naar mogelijk nieuwe locaties uit te voeren als blijkt dat er rondom de Hooftstraat sprake is van overlast, maar dat deze niet/amper aan de coffeeshops is toe te wijzen of onevenredig is.

1.2 Methoden van onderzoek

In figuur 1 staan de twee onderzoeksfasen qua methodologie en de bijbehorende activiteiten. Daarna volgt daarop een nadere toelichting.

Figuur 1.2: onderzoeksactiviteiten

-1- Het analyseren van politie- en BOA-registraties

Om inzicht te geven in de objectieve overlast worden eerst politieregistraties en door BOA's geregistreerde parkeerboetes geanalyseerd. Deze laatste registraties bieden naast de standaard veelgebruikte politiedata mogelijk extra informatie, gezien het verband tussen parkeerproblematiek en coffeeshops. Bewust is bij de analyse van de registraties geen vergelijking met andere steden gemaakt. Het bepalen van onevenredige coffeshopgerelateerde overlast moet namelijk binnen de context van de Hoofdstraat in Alphen aan den Rijn plaatsvinden, niet door overlastcijfers uit andere steden, met daarbinnen ook weer unieke omstandigheden, erbij te betrekken.

De analyse van politie- en BOA-registraties is via een zogenaamde breedte- en diepteanalyse uitgevoerd. In de **breedteanalyse** worden overlastfeiten van 1 januari 2010 tot en met 30 juni 2014 voor geheel Alphen aan den Rijn gegenereerd. Naast de politieregistraties zijn parkeerboeteregistratie zijn opgevraagd en geanalyseerd.³

Om in de analyses zoveel mogelijk toe te werken naar potentieel aan coffeeshops toewijsbare incidenten, zijn alleen de incidenten ten tijde van de openingstijden van de coffeeshops meegenomen. Dit is doordeweeks van 10 tot 23 uur en in het weekend van 10 tot 24 uur.⁴

3. In bijlage 2 staat een overzicht van de opgevraagde typen politieregistraties en BOA-registraties.

4. Deze tijdselectie is uitgebreid tot een half uur na sluitingstijd, om eventuele overlast van vertrekkende bezoekers mee te nemen.

In de breedteanalyse is vervolgens een vergelijking tussen coffeeshopgerelateerde overlast in het gebied in de directe omgeving van de coffeeshop⁵ en het resterende gebied van de gemeente Alphen aan den Rijn gemaakt.⁶ De reden hiervoor is nader te bepalen hoe de ontwikkeling in overlast zich in geheel Alphen aan den Rijn ontwikkelt. Het is relevant om ook te kijken naar coffeeshopgerelateerde overlast buiten de gebieden waar de coffeeshops zich bevinden. Dit vanwege het feit dat eventueel toekomstige plekken voor verplaatste coffeeshops ook in deze gebieden kunnen liggen en we willen toewerken naar een prognose per gebied. Eventueel kan Alphen aan den Rijn bij deze analyse worden ingedeeld in meerdere gebieden, bijvoorbeeld in de gebieden die door de dienst Ruimtelijke Ontwikkeling zijn bekeken voor het eventueel verplaatsen van de coffeeshops.

In de **diepteanalyse** zoomen we in op de ontwikkeling in overlast rondom de huidige coffeeshops. Met name gaat het dan om een vergelijking tussen de periode van de tijdelijke sluiting van coffeeshop Dutch Gold (in mei 2012) en de periode ervoor en erna dat de coffeeshop open is. De achterliggende gedachte hiervan is dat de sluiting effect op de door de politie geregistreerde incidenten en/of op de door de parkeer-BOA's geregistreerde overtredingen heeft.⁷ Omdat in de rapportage van de Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling is aangegeven dat omwonenden 'veel minder overlast' ervaren tijdens deze sluiting, is gekeken of deze ontwikkeling terugkomt in de diepteanalyse. Concreet gaat het om drie registratieperioden:

- Een periode voor de sluiting;
- De periode van de sluiting;
- Een periode na de sluiting.

Door te kijken of in de registratie verschillen tussen de perioden optreden, kunnen de bevindingen van de omwonenden tijdens de periode van sluiting (minder subjectief ervaren overlast) hieraan gekoppeld worden. Met andere woorden: leidt de tijdelijke sluiting van de coffeeshop daadwerkelijk tot minder overlastincidenten?

Als er harde uitspraken over de invloed van het sluiten van een coffeeshop op de ontwikkeling van politieregistratie te doen zijn, kunnen deze eveneens gebruikt worden voor een prognose van te verwachten overlast op een eventueel nieuwe locatie van een coffeeshop.

5. De gemeente Alphen aan den Rijn heeft dit gebied afgekaderd door de volgende straten: Hoofdstraat, Rhenanialaan, Leerhoevestraat, Merelstraat, Het Achterom. Dit gebied wordt het onderzoeksgebied genoemd.

6. De politie werkt met zogenaamde WBS-(wijk/buurt/straat)codes. Deze maken het mogelijk om een onderverdeling in wijken binnen de gemeente Alphen aan den Rijn te maken.

7. Overlast rondom coffeeshops is onder andere sterk verwant met parkeerproblematiek (De Hoog et al., 2012).

-2- Het voorleggen van de analyses aan politie en omwonenden

Vervolgens zijn de analyses van de registraties in een gesprek met politie, een vertegenwoordiger van Toezicht en Handhaving van de gemeente Alphen aan den Rijn, omwonenden en ondernemers teruggekoppeld om te kijken in hoeverre de cijfers overeenkomen met het beeld dat zij van overlast rondom de Hoofdstraat hebben. De vraag is daarbij geweest of de bevindingen uit de registraties door professionals, omwonenden en ondernemers herkend worden. In totaal zijn 53 mensen geïnterviewd.⁸ Bewust is niet gekozen voor een buurtenquête onder omwonenden omdat de ervaring leert dat de respons in dergelijk onderzoek laag. Daarom is de voorkeur gegeven aan diepte-interviews, waarin ook aandacht is geschonken aan bijvoorbeeld reeds getroffen maatregelen en ideeën voor andere maatregelen.

-3- Naar een reflectie op onevenredige overlast

Op basis van voorgaande analyses en gesprekken is een kwalitatieve reflectie op de huidige objectieve en subjectieve overlast rondom de coffeeshops uitgevoerd. Oftewel: is de overlast die aan de twee coffeeshops in de Hoofdstraat is toe te wijzen dermate onevenredig dat verhuizen van minimaal een van de twee leidt tot winst op als het gaat om objectieve en subjectieve overlast?

Voor deze onderzoeksactiviteit is de definitie onevenredige overlast gebruikt, die door Kuppens en Ferwerda (2011) is geïntroduceerd om overlast rondom maatschappelijk gevoelige voorzieningen te relateren aan de maatregelen die hiertegen zijn getroffen. Onder onevenredige overlast rondom coffeeshops wordt het volgende verstaan:

Onevenredige overlast is aan de coffeeshop of zijn bezoekers te relateren overlast die door de verantwoordelijke handhavende partijen met de beschikbare maatregelen niet teruggedrongen kan worden.

Bij het bepalen van de maat van onevenredige overlast rondom de coffeeshops in Alphen aan den Rijn gaat het specifiek om het bepalen van de mate van onevenredigheid rondom de Hoofdstraat.

8. Vanwege de uitdrukkelijke wens van veel respondenten is een lijst met geïnterviewden uit de rapportage gelaten.

2 Overlastanalyse

Om vanuit de registraties in beeld te brengen wat er in de gebieden gebeurt met betrekking tot coffeeshopgerelateerde overlast is voor de jaren 2010 tot en met 2013 en de eerste helft van 2014 een analyse gemaakt van de aantallen en de aard van de incidenten in Alphen. Hiertoe maken we gebruik van de in hoofdstuk 1 genoemde maatschappelijke klassen uit het BVH-systeem van de politie en registraties van BOA's met betrekking tot parkeerproblematiek.

Het doel van de analyses is om te kijken of de overlastcijfers zijn toe te wijzen aan de coffeeshops. Een kanttekening is hierbij direct op zijn plaats. Bekend is dat dergelijke registraties van politie en BOA's geen volledig beeld van alle daadwerkelijk gebeurde incidenten geven. Immers, niet alle incidenten komen ter kennis van deze handhavers.

De analyse verloopt in vijf fasen, waarbij iedere fase een verdieping betekent van de vorige:

Fase 1: Alle incidenten (politie en BOA) in heel Alphen aan den Rijn

- Binnen en buiten openingstijden van de coffeeshops

Fase 2: Alle incidenten per wijk (politie en BOA)

- Uitgesplitst naar wijken en openingstijden van de coffeeshops
- Uitgesplitst naar wijken en ontwikkeling in jaren

Fase 3: Inzoomen op politie-incidenten per wijk

- Uitgesplitst naar type incidenten per wijk en ontwikkeling in jaren

Fase 4: Inzoomen op het onderzoeksgebied

- Incidenten per jaar
- Incidenten binnen en buiten openingstijden van de coffeeshops
- Type incidenten per jaar binnen openingstijden
- Type incidenten per jaar binnen openingstijden in de Hooftstraat

Fase 5: Inzoomen op de sluitingsperiode

Per fase wordt aangegeven of de cijfers wijzen op coffeeshopgerelateerde overlast. Hoewel dit pas vanaf fase 4 relevant wordt, zijn fasen 1 tot en met 3 toch kort beschreven vanwege de mogelijke vervolgfase na onderhavig onderzoek, waarbij eventueel gekeken wordt naar potentiële coffeeshoplocaties in andere wijken. Slechts voor de geïnteresseerde lezer is het gehele hoofdstuk relevant, als het gaat om de kern namelijk de overlast rondom de Hooftstraat zijn alleen paragrafen 2.4 tot en met 2.6 essentieel.

2.1 Fase 1: alle incidenten in heel Alphen aan den Rijn

Van de politie-eenheid Den Haag zijn BVH-incidenten over de jaren 2010 tot en met de eerste helft van 2014 ontvangen. Het gaat in totaal om 6.244 incidenten die vallen onder de in de bijlage gepresenteerde maatschappelijke klassen. Van het team Toezicht en Handhaving van de gemeente Alphen aan den Rijn zijn over dezelfde periode cijfers over door BOA's geregistreerde parkeerboetes opgevraagd. Het betreft in totaal 45.496 geregistreerde feiten. Uit tabel 2.1 komt naar voren dat er voor heel Alphen aan den Rijn sprake is van een lichte afname van door politie- en BOA's geregistreerde incidenten. De parkeercijfers vertonen in 2012 een piek maar nemen daarna weer af.

Tabel 2.1: Incidenttotalen Alphen aan den Rijn als geheel

Bron	2010	2011	2012	2013	Helft 2014	Totaal
Politie	1.522	1.422	1.375	1.315	580	6.244
BOA	8.232	10.330	12.383	11.169	3.382	45.496

Wanneer geselecteerd wordt op incidenten ten tijde van de openingstijden van de coffeeshops⁹ blijkt dat het gros van de incidenten in Alphen aan den Rijn binnen de openingstijden van de coffeeshops valt (zie tabel 2.2). Op dit niveau van alle incidenten voor heel Alphen aan den Rijn samen is echter nog geen uitspraak te doen over coffeshopgerelateerde incidenten.

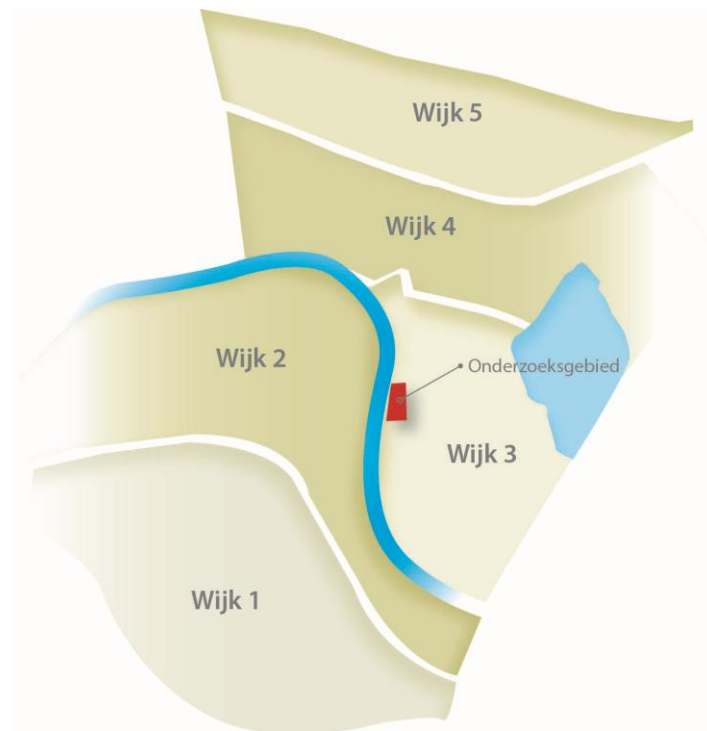
Tabel 2.2: Incidenttotalen Alphen aan den Rijn binnen en buiten openingstijden coffeeshops

Bron	Binnen openingstijden		Buiten openingstijden		Totaal	
	n	%	n	%	n	%
Politie	4.928	78,9	1.316	21,1	6.244	100,0
BOA	43.506	95,6	1.990	4,4	45.496	100,0

2.2 Fase 2: alle incidenten per wijk

In deze paragraaf wordt nader ingezoomd op de cijfers door een uitsplitsing te maken naar de verschillende wijken van Alphen aan den Rijn. In figuur 2.1 staat een wijkindeling zoals die door de politie wordt gehanteerd. De BOA-registratie is op deze wijkindeling aangepast. De gemeente Alphen aan den Rijn is op deze kaart ingedeeld in vijf wijken, de buitengebieden zijn buiten beschouwing gelaten. Het onderzoeksgebied ligt in wijk 3 en is rood gemarkeerd.

9. Dit is doordeweeks van 10 tot 23 uur en in het weekend van 10 tot 24 uur.

Figuur 2.1: Overzicht verdeling in wijken Alphen aan den Rijn

In tabel 2.3 staan de incidenten uitgesplitst naar de vijf wijken. Uit deze tabel is te herleiden dat tussen de vijf wijken verschillen in de aantallen incidenten waar te nemen zijn: de aantallen liggen tussen 688 incidenten in wijk 1 en 1.718 incidenten in wijk 2. Wanneer gekeken wordt naar het aantal incidenten binnen de openingstijden van de coffeeshops blijkt dat de wijken 2 en 4 betrekkelijk veel incidenten hebben. Voor alle wijken geldt dat minimaal driekwart van de incidenten binnen de openingstijden vallen. Procentueel is dat voor wijk 3 met 77,2 procent het laagst.

Ook bij de cijfers van de BOA-registraties zijn er verschillen in aantallen tussen de wijken. Vooral in wijk 2 en 3 zijn er relatief veel registraties, vooral vanwege het aldaar geldende betaaldparkerenbeleid waar de BOA's op handhaven. Van deze twee wijken zijn er in wijk 3 procentueel de meeste registraties binnen de openingstijden van de coffeeshops. In wijk vijf zijn er relatief weinig registraties omdat hier geen betaald parkeren is.

Tabel 2.3: Politie- en BOA-incidenten uitgesplitst naar wijken en binnen/buiten openingstijden

	Binnen openingstijden		Buiten openingstijden		Totaal	
	n	%	n	%	n	%
Politie						
<i>Wijk 1</i>	536	77,9	152	22,1	688	100,0
<i>Wijk 2</i>	1.346	78,3	372	21,7	1.718	100,0
<i>Wijk 3</i>	919	77,2	271	22,8	1.190	100,0
<i>Wijk 4</i>	1.370	81,3	316	18,7	1.686	100,0
<i>Wijk 5</i>	757	78,7	205	21,3	962	100,0
BOA						
<i>Wijk 1</i>	4.187	87,0	625	13,0	4.812	100,0
<i>Wijk 2</i>	15.421	95,3	758	4,7	16.179	100,0
<i>Wijk 3</i>	17.556	97,7	417	2,3	17.973	100,0
<i>Wijk 4</i>	5.957	97,9	128	2,1	6.085	100,0
<i>Wijk 5</i>	385	86,1	62	13,9	447	100,0

Ook voor dit registratieniveau zijn nog geen uitspraken te doen over coffeeshopgerelateerde overlast.

2.3 Fase 3: inzoomen op incidenten per wijk

In tabel 2.4 zijn de aantallen incidenten uitgesplitst naar wijk en jaar. De daling in het aantal politie-incidenten, zoals die is waargenomen in tabel 2.1, geldt niet voor iedere wijk. Uit de cijfers blijkt dat er in wijk 3, waarin het onderzoeksgebied ligt, sprake is van minimaal een consolidatie van het aantal incidenten. Eenzelfde ontwikkeling is waar te nemen in wijk 5.

Ook de algemene daling van de BOA-registraties (zie tabel 2.1), geldt niet voor iedere wijk. Het algemene beeld is iets diffuser door de relatief grote stijging van registraties in de wijken 2, 3 en 4 in het jaar 2012. Met name in wijk 2 is er sprake van een toename van het aantal registraties.

Tabel 2.4: Politie- en BOA-registratie naar wijk en jaar (in aantallen)

	2010	2011	2012	2013	Half 2014	Totaal
Politie						
<i>Wijk 1</i>	224	159	140	119	46	688
<i>Wijk 2</i>	402	392	403	371	150	1718
<i>Wijk 3</i>	274	280	235	286	115	1190
<i>Wijk 4</i>	428	361	399	328	170	1686
<i>Wijk 5</i>	224	230	198	211	99	962
BOA						
<i>Wijk 1</i>	1.281	1.924	889	588	130	4187
<i>Wijk 2</i>	2.674	3.561	4.305	4.332	1.307	15.421
<i>Wijk 3</i>	2.988	3.820	5.036	4.633	1.496	17.556
<i>Wijk 4</i>	1.165	783	2.093	1.600	444	5957
<i>Wijk 5</i>	124	242	60	16	5	385

In de wijken 2 en 3 komen relatief veel BOA-registraties voor. Wijk 3, waarin het onderzoeksgebied ligt, betreft een deel van het centrum, waardoor het in deze fase niet mogelijk is om parkeeroverlast vanuit BOA-registraties toe te wijzen aan het onderzoeksgebied.

Vervolgens is een nadere analyse uitgevoerd van het soort geregistreerde politie-incidenten per wijk (zie tabel 2.5)¹⁰, binnen de openingstijden van de coffeeshops. Qua aantallen politie-incidenten scoort wijk 3 hooguit als middenmoter. In de wijken 2 en 4 worden meer incidenten geregistreerd. Ook hier hebben de meeste incidenten te maken met geluidshinder (iets minder dan veertig procent) en parkeerproblemen (iets meer dan een kwart). Ook zijn er 12 incidenten in verband met agressief/onveilig rijgedrag. Dit is vergelijkbaar met het aantal incidenten in wijk 2 maar twee keer minder dan het aantal in wijk 1.

In vergelijking met wijk 1 en 2 zijn er in wijk 3 meer drugsgerelateerde incidenten. Zo zijn er in de afgelopen jaren 11 incidenten geregistreerd in verband met bezit harddrugs, 29 in verband met bezit softdrugs, 2 in verband met handel harddrugs en 9 in verband met handel softdrugs. Het aantal van bovenstaande feiten is vergelijkbaar met wijk 2. Het verschil zit voornamelijk in het relatief hoge aantal incidenten overlast in verband met alcohol/drugs. Wijk 4 is wat betreft drugsproblematiek redelijk vergelijkbaar met de wijken 2 en 3.

In wijk 3 zijn er in totaal 45 meldingen van overlast in verband met alcohol/drugs. Een verdiepende analyse (zie hiervoor bijlage 3) wijst uit dat het een relatief hoog aantal

¹⁰ Een verdiepende analyse waarbij ook cijfers per jaar gepresenteerd worden is te vinden in bijlage 3.

(19) incidenten in 2013 betreft. Een dergelijke piek is overigens ook waar te nemen bij de wijken 2 en 4.

Tabel 2.5: Incidenten naar soort en naar wijk, binnen openingstijden

Soort incidenten	Wijk 1	Wijk 2	Wijk 3	Wijk 4	Wijk 5
<i>Geluidshinder Horeca</i>	0	42	27	12	1
<i>Geluidshinder overig</i>	172	621	327	838	439
<i>Parkeerproblemen</i>	153	376	255	355	223
<i>Overlast ivm alcohol/drugs</i>	4	39	45	28	20
<i>Agressief/onveilig rijgedrag</i>	26	11	12	6	5
<i>Overige delicten openbare orde</i>	7	38	32	17	10
<i>Verkeersstremming</i>	149	92	91	27	27
<i>Handel harddrugs</i>	1	5	2	9	4
<i>Handel softdrugs</i>	0	9	9	7	1
<i>Aantreffen drugs (geen verdachte)</i>	3	12	8	18	6
<i>Bezit harddrugs</i>	0	19	11	11	1
<i>Bezit softdrugs</i>	0	14	29	10	4
<i>Wederspanningheid</i>	1	18	10	10	2

2.4 Fase 4: inzoomen op het onderzoeksgebied

In deze paragraaf wordt dieper ingegaan op de cijfers die betrekking hebben op het onderzoeksgebied. In figuur 2.4, dat deels ook al in het eerste hoofdstuk is weergegeven, wordt dit gebied weergegeven. Het onderzoeksgebied omvat elf straten. Extra aandacht is er voor de Hoofdstraat waarin de twee coffeeshops gevestigd zijn.

Figuur 2.2: Weergave onderzoeksgebied

In totaal hebben zich in de afgelopen viereneenhalf jaar 215 politie-incidenten voorgedaan in het onderzoeksgebied. Uit tabel 2.6 blijkt dat het aantal incidenten in de jaren 2010, 2011 en 2012 nagenoeg gelijk is gebleven. Vanaf 2013 is er een daling waar te nemen. Van de 215 incidenten doen zich er 158 voor tijdens de openingstijden van de coffeeshops.

Tabel 2.6: Incidenten in onderzoeksgebied per jaar

Jaar	Openingstijd		Totaal
	Binnen openingstijden	Buiten openingstijden	
2010	40	17	57
2011	39	14	53
2012	40	13	53
2013	23	12	35
Helft 2014	16	1	17
Totaal	158	57	215

Een uitsplitsing naar type incidenten (tabel 2.7) leert ons dat de meeste incidenten te maken hebben met geluidshinder. Geluidshinder horeca (twintig incidenten) en geluidshinder overig (32 incidenten) zijn in totaal goed voor een derde van alle geregistreerde incidenten in het onderzoeksgebied gedurende de openingstijden. Buiten de openingstijden zijn er 13 incidenten van geluidshinder horeca en 27 incidenten van geluidshinder overig.

Naast problemen met betrekking tot geluidshinder blijkt dat iets meer dan een kwart van de incidenten te maken heeft met parkeerproblemen. Negentien registraties houden verband met overlast drugs/alcohol. Dit betreft ongeveer tien procent van het totaal aantal registraties in het gebied. Opvallend is het verschil tussen het jaar 2013 en de voorgaande jaren aangezien er in de voorgaande jaren bijna tweemaal zoveel incidenten geregistreerd zijn. In 2013 is er een afname te zien bij het aantal incidenten met betrekking tot geluidshinder overig en parkeerproblemen. Wel is er een lichte stijging waar te nemen door overlast in verband met alcohol/drugs. Bij bovenstaande moet benadrukt worden dat de aantallen per jaar klein zijn. Vergelijkingen tussen de jaren moeten om deze reden met voorzichtigheid geïnterpreteerd worden.

Wanneer cijfers uit deze tabel worden vergeleken met incidenten die zich voordoen buiten de openingstijden valt op dat handel in harddrugs (zes incidenten) zich alleen voordoet buiten de openingstijden van de coffeeshops.

Tabel 2.7: Type incidenten in het onderzoeksgebied uitgesplitst naar jaar

Type incident	2010	2011	2012	2013	2014 Helft	Totaal
Aantreffen drugs	0	0	1	1	0	2
Agressief/onveilig rijgedrag	1	0	0	0	0	1
Bezit harddrugs	2	1	0	0	0	3
Bezit softdrugs	1	5	2	3	0	11
Geluidshinder horeca	6	6	6	1	1	20
Geluidshinder overig	1	8	15	5	3	32
Handel harddrugs	0	0	0	0	0	0
Handel softdrugs	1	4	1	0	0	6
Lokaalvredebreuk	0	2	0	0	0	2
Overige delicten openbare orde	3	2	1	0	0	6
Overige drugsdelicten	1	2	0	1	2	6
Overlast ivm alcohol/drugs	3	4	2	6	4	19
Parkeerproblemen	17	4	11	4	6	42
Verkeersovertreding WvW	3	0	0	2	0	5
Verkeersstremming	1	1	0	0	0	2
Wederspanningheid	0	0	1	0	0	1
Totaal	40	39	40	23	16	158

In tabel 2.8 staat het aantal incidenten per straat in het onderzoeksgebied weergegeven. De meeste incidenten tijdens openingstijden van de coffeeshops, ongeveer twee derde van het totaal aantal incidenten, doet zich voor in de Hooftstraat.

Tabel 2.8: Aantal incidenten per straat in het onderzoeksgebied

Straat	Aantal incidenten
Groen van Prinstererstraat	2
Gruttostraat	0
Het Achterom	5
Hooftstraat	98
Leerhoevestraat	0
Merelstraat	4
Ortolaanstraat	7
Rhenanialaan	2
Schaepmanstraat	14
Thorbeckeplein	24
W.M.C. Regtstraat	2
Totaal	158

Een nadere analyse van de incidenten die in de Hoofdstraat voorkomen (tabel 2.9) wijst uit dat iets minder dan een derde te maken heeft met geluidshinder. Veertien incidenten van geluidshinder hebben specifiek betrekking op horeca en van vijftien incidenten geluidshinder is niet gespecificeerd wat de bron is. Parkeerproblemen vertegenwoordigen een vijfde van de incidenten in de Hoofdstraat. Ten slotte valt het totaal aantal (dertien) overlastincidenten in verband met alcohol/drugs op. In 2010 en 2012 zijn er twee pieken waar te nemen door overlast in verband met alcohol/drugs. De aantallen zijn echter klein, harde uitspraken doen over overlast is hierdoor niet mogelijk.

Tabel 2.9: Aantal en type incidenten in de Hoofdstraat uitgesplitst naar jaar

Type incident	2010	2011	2012	2013	2014 Helft	Totaal
Aantreffen drugs	0	0	1	1	0	2
Agressief/onveilig rijgedrag	1	0	0	0	0	1
Bezit harddrugs	2	1	0	0	0	3
Bezit softdrugs	1	3	1	1	0	6
Geluidshinder horeca	6	5	1	1	1	14
Geluidshinder overig	1	6	4	3	1	15
Handel softdrugs	1	4	1	0	0	6
Lokaalvredebreuk	0	2	0	0	0	2
Overige delicten openbare orde	1	2	0	0	0	3
Overige drugsdelicten	0	2	0	1	2	5
Overlast ivm alcohol/drugs	2	4	2	1	4	13
Parkeerproblemen	9	2	7	2	1	21
Verkeersovertreding WvW	3	0	0	2	0	5
Verkeersstremming	1	0	0	0	0	1
Wederspanningheid	0	0	1	0	0	1
Totaal	28	31	18	12	9	98

2.5 Inzoomen op de tijdelijke sluitingsperiode (diepte-analyse)

In de diepteanalyse zoomen we in op de ontwikkeling in overlast rondom de huidige coffeeshops. In de cijfers is nagegaan of de sluiting van een van de twee coffeeshops effect heeft gehad op de door de politie geregistreerde incidenten en/of op de door de BOA's geregistreerde overtredingen.

Diepte-analyse politieregistratie

In tabel 2.10 staat het aantal incidenten in het onderzoeksgebied tijdens de openings-tijden van de coffeeshops. De cijfers zijn uitgesplitst naar maand en jaar. Uit de cijfers

is niets op te maken wat duidt op een effect van de sluiting van een van de coffeeshops in mei 2012. Ten eerste komt dit omdat de aantallen erg klein zijn. Ten tweede zijn de vijf incidenten in mei niet bijzonder afwijkend ten opzichte van de andere maanden in het jaar 2012 of de meimaanden in de andere jaren (zie de grijsgearceerde gebieden in tabel 2.10). Er is geen sprake van een bijzondere daling of stijging. Wel enigszins opvallend is de lichte stijging in het aantal incidenten in juni 2012.

Tabel 2.10: Politieregistraties in het onderzoeksgebied per jaar en maand

Maand	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal
1	2	3	1	0	1	7
	5,0%	7,7%	2,5%	,0%	6,3%	4,4%
2	4	3	6	2	0	15
	10,0%	7,7%	15,0%	8,7%	,0%	9,5%
3	3	1	4	1	5	14
	7,5%	2,6%	10,0%	4,3%	31,3%	8,9%
4	3	3	2	1	2	11
	7,5%	7,7%	5,0%	4,3%	12,5%	7,0%
5	2	2	5	5	4	18
	5,0%	5,1%	12,5%	21,7%	25,0%	11,4%
6	8	5	9	2	4	28
	20,0%	12,8%	22,5%	8,7%	25,0%	17,7%
7	4	4	1	3	0	12
	10,0%	10,3%	2,5%	13,0%	,0%	7,6%
8	3	2	2	2	0	9
	7,5%	5,1%	5,0%	8,7%	,0%	5,7%
9	5	1	6	4	0	16
	12,5%	2,6%	15,0%	17,4%	,0%	10,1%
10	1	4	0	0	0	5
	2,5%	10,3%	,0%	,0%	,0%	3,2%
11	1	6	3	0	0	10
	2,5%	15,4%	7,5%	,0%	,0%	6,3%
12	4	5	1	3	0	13
	10,0%	12,8%	2,5%	13,0%	,0%	8,2%
Totaal	40	39	40	23	16	158

Diepte-analyse BOA-registraties

Met de cijfers van de BOA's is eenzelfde exercitie als in voorgaande tabel uitgevoerd. Uit de analyse van de BOA-registraties kunnen dezelfde conclusies getrokken worden. Het beeld is te diffuus om effecten toe te schrijven aan de sluiting van de coffeeshop. Eveneens opvallend is de grote stijging van het aantal BOA-registraties in juni 2012. Hier zou een effect van de heropening van de coffeeshop in gezien kunnen worden aangezien er meer parkeeroverlast waarneembaar is of dat er bewust meer gecontro-

leerd is door handhavers. Feit is dat de cijfers van de maand mei 2012 nauwelijks afwijken van die van april. In maart 2012 en in november 2012 zijn ook pieken waar te nemen en in de maand juli is er weer een daling waarneembaar. Concluderend, kan gesteld worden dat het verloop van de cijfers te grillig zijn om uitspraken te doen over effecten van de sluiting van een van de coffeeshops.

Tabel 2.11: BOA-registraties in het onderzoeksgebied per jaar en maand

Maand	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal
1	55	101	65	53	44	318
	9,5%	14,2%	7,9%	6,9%	14,3%	10,0%
2	71	97	58	87	62	375
	12,3%	13,7%	7,0%	11,3%	20,1%	11,8%
3	91	71	97	102	48	409
	15,8%	10,0%	11,8%	13,2%	15,6%	12,8%
4	42	27	51	91	25	236
	7,3%	3,8%	6,2%	11,8%	8,1%	7,4%
5	66	34	52	91	60	303
	11,5%	4,8%	6,3%	11,8%	19,5%	9,5%
6	30	44	121	58	69	322
	5,2%	6,2%	14,7%	7,5%	22,4%	10,1%
7	23	37	49	72	0	181
	4,0%	5,2%	6,0%	9,4%	,0%	5,7%
8	22	57	74	48	0	201
	3,8%	8,0%	9,0%	6,2%	,0%	6,3%
9	66	69	59	54	0	248
	11,5%	9,7%	7,2%	7,0%	,0%	7,8%
10	26	50	79	49	0	204
	4,5%	7,1%	9,6%	6,4%	,0%	6,4%
11	69	59	91	40	0	259
	12,0%	8,3%	11,1%	5,2%	,0%	8,1%
12	15	63	27	25	0	130
	2,6%	8,9%	3,3%	3,2%	,0%	4,1%
Totaal	576	709	823	770	308	3186

2.6 Reflectie op de analyses van de politie- en BOA-registraties

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen uit het cijfermateriaal gepresenteerd. Uit de cijfers van politie en BOA's blijkt dat verkeersgerelateerde problematiek en geluidshinder zich het meest voordoen in Alphen aan den Rijn. Dit is ook het geval in het onderzoeksgebied. Een tweede bevinding is dat er in wijk 3 (waarin ook het onderzoeksgebied ligt) iets meer incidenten overlast in verband met alcohol/drugs geregistreerd zijn. Het gaat om 45 van dergelijke incidenten in wijk 3 waarvan zich er 19 voordoen in het onderzoeksgebied. Opvallend is ook dat juist de door de politie geregistreerde harddrugsdealfacten in het onderzoeksgebied buiten de openingstijden van de coffeeshops liggen. Daarnaast worden harddrugsdealfacten ook in andere wijken van Alphen aan den Rijn gepleegd.

Alvast vooruitwijzend naar hoofdstuk 3, waarin de bevindingen uit de interviews behandeld worden, blijkt dat cijfers slechts een deel van het daadwerkelijke beeld van de overlast in de Hooftstraat weergeven. Ten eerste stellen verschillende professionals dat de cijfers slechts een beperkt beeld geven omdat burgers niet alles melden. Tevens zijn professionals zich er van bewust dat er meer in het gebied speelt dan dat zij in beeld hebben, simpelweg omdat er niet op elk moment van de dag een BOA of een politieagent aanwezig is in het gebied. Van burgers en omwonenden is veelvuldig vernomen dat ze geen melding meer doen van de overlast die zij ervaren. Burgers zouden na de vestiging van de coffeeshops veel gemeld hebben maar hiermee gestopt zijn *"omdat dit toch geen zin heeft"*. Er zijn echter in de data tussen 2010 en de eerste helft van 2014 geen bijzondere fluctuaties in het aantal geregistreerde incidenten te vinden. Hoe dan ook, de registraties lijken niet het volledige beeld van hetgeen zich in het onderzoeksgebied afspeelt weer te geven. Om deze reden is er voor gekozen om in de interviews met professionals, ondernemers en bewoners niet alleen de cijfers te duiden maar om de beleving van de overlastgevoelens in zijn algemeenheid te bespreken. In het volgende hoofdstuk bespreken we de bevindingen uit deze interviews.

3 Duiding van de overlast in interviews

In dit hoofdstuk worden de bevindingen uit de interviews met professionals, ondernemers en burgers gepresenteerd. In de laatste paragraaf van het vorige hoofdstuk is ingegaan op het duiden van de cijfers. Volgens de verschillende partijen geven de cijfers slechts een deel van het daadwerkelijke beeld van de overlast in de Hooftstraat weer. Om deze reden is in de interviews naast het duiden van de registraties aandacht gegeven aan de persoonlijke meningen en gevoelens van ondernemers en bewoners met betrekking tot de door hen ervaren overlast. Tevens is er gesproken over de eventuele effecten van reeds genomen maatregelen, de effecten van de sluiting van een van de coffeeshops in mei 2012 en de toewijsbaarheid van de overlast aan de coffeeshops.

Met de professionals is gesproken over de ervaringen die zij als professional hebben met het gebied. Bij deze interviews staan onder andere de verschillen tussen objectieve en subjectieve overlast, de reeds genomen maatregelen en de toewijsbaarheid van de overlast aan de coffeeshops centraal. Tevens is gediscussieerd over de eventuele (on)evenredigheid van de overlast.

In totaal is gesproken met 53 personen. Het gaat om 26 bewoners, twintig ondernemers¹¹ en zeven professionals (politiefunctionarissen, buurtpreventiemedewerkers en een gebiedsadviseur). Een belangrijke hoofdconstatering is dat het overlastbeeld van zowel professionals, ondernemers als burgers goed met elkaar overeenstemt. Dit geldt overigens alleen ten aanzien van ondernemers en burgers die aangeven overlast te ervaren. Er zijn namelijk ook ondernemers en burgers die geen coffeeshopgerelateerde overlast ervaren. In de volgende paragrafen worden de bevindingen uit de interviews per groep besproken.

3.1 Interviews professionals

In deze paragraaf gaan we in op hun visie met betrekking tot de overlast in het onderzoeksgebied, de doorgevoerde maatregelen en de toewijsbaarheid van de overlast.

Verkegerelateerde problematiek

Verschillende professionals stellen dat verkeersproblematiek het grootste probleem vormt in de Hooftstraat. De schattingen van professionals met betrekking tot het aantal coffeeshopbezoekers varieert tussen de 300 en 1.000 bezoekers per dag voor beide coffeeshops. Bij een telling zijn er op een vrijdagavond een keer 600 bewegingen van voertuigen waargenomen. Met name op werkdagen maar ook in het weekend is het erg druk tussen 16 en 20 uur, met een piek op de vrijdag- en zaterdag. Volgens professionals hebben buurtbewoners last van de vele auto's en de daarmee gepaard gaande parkeerproblematiek (dubbel parkeren). Verder zijn er personen die hard rij-

11 Waarvan enkele ook in de Hooftstraat wonen.

den, de radio hard aan hebben staan en hard optrekken met de auto. Professionals zijn zich ervan bewust dat deze overlast niet volledig toe te schrijven is aan de coffeeshops. Wel weten professionals dat in ieder geval een groot deel van deze overlast te wijten is aan het publiek van de coffeeshops: *"het zijn veelal jongvolwassenen die er rondrijden, als de coffeeshops er niet zaten, zouden veel van hen hier niet komen met de auto"*. Een van de professionals ziet het gebied rondom de Hooftstraat als 'risicogebied' aangezien discussies over parkeeroverlast er vaak grimmiger zijn dan elders in Alphen aan den Rijn.

Omdat de coffeeshops alleen een loketfunctie hebben, zijn de bewegingen in de Hooftstraat vluchtig. Enkele professionals stellen dat er veel bijna-ongelukken ontstaan omdat bezoekers na hun transactie snel willen uitparkeren. Dit uitparkeren levert gevaarlijke situaties op voor fietsers, iets dat twee onderzoekers tijdens de aanwezigheid in de Hooftstraat zelf ook hebben geobserveerd.

Naast met auto's komen bezoekers van de Hooftstraat ook te voet, per fiets of per brommer. Professionals krijgen klachten van bewoners over het fietsen en brommen op de stoep. De voordeur van bewoners aan de Hooftstraat komt direct uit op de stoep waardoor bewoners erg op moeten letten. Bezoekers van de Hooftstraat en ook de bezoekers van de coffeeshops gaan vaak al aan het begin van de straat de stoep op omdat ze dan niet tussen de geparkeerde auto's hoeven te manoeuvreren.

Dealen en rondhangende jeugd

Volgens de professionals is er sprake van twee soorten dealpraktijken. De eerste soort heeft te maken met de verkoop van drugs aan minderjarigen. De professionals zijn het er allen over eens dat de coffeeshops niet aan minderjarigen verkopen, maar dat minderjarigen via volwassen tussenpersonen kopen. Enkele professionals krijgen deze verhalen regelmatig te horen van omwonenden en beamen dat dit zich in de praktijk voor zal doen. Daarbij wordt wel de opmerking gemaakt dat er op de scholen in Alphen aan den Rijn ook gedeald wordt; het zou voor minderjarigen makkelijker zijn om aan drugs te komen op scholen dan bij coffeeshops. Daarnaast hebben verschillende personen, die zijn betrappt op het doorverkopen aan drugs aan minderjarigen, een toegangsverbod van de coffeeshops gekregen. Enkele professionals stellen dat hierdoor minder minderjarigen drugs gaan kopen bij de coffeeshops.

De tweede vorm van dealen betreft het dealen van harddrugs. Deze vorm van dealen is niet direct te linken aan de coffeshop maar professionals stellen wel dat het gebied in het algemeen een aantrekkingskracht heeft op enkele dealers. Daarbij moet meegewogen worden dat bij stedelijke problematiek ook dealers horen, dus ook in Alphen aan den Rijn, aldus professionals.

De inrichting van het gebied leent zich relatief lastig voor toezicht en handhaving door de politie. Door het eenrichtingsverkeer kan het even duren voordat de politie arri-

veert. Tevens is het een vrij open gebied waardoor handhavende partijen snel zichtbaar zijn voor de dealers. Het open karakter van het gebied maakt het lastig om te posten of observeren, aldus professionals.

Geluidshinder, rommel op straat en wildplassen

Volgens de professionals is er sprake van geluidshinder door het autoverkeer en de brommers. Een groot deel van de geluidshinder is echter toe te schrijven aan andere horecagelegenheden. Hierbij moet gedacht worden aan verschillende cafés en broodjeszaken in het gebied die tot laat open zijn. *“Of er nu coffeeshops zijn of niet, je houdt die meldingen van geluidshinder”*, aldus een van de professionals. Deze geluidshinder zou voornamelijk afkomstig zijn van bezoekers van afhaalrestaurants, broodjeszaak en de ‘natte’ horeca. Deze bezoekers hebben alcohol op en zijn daardoor luidruchtiger. Tevens stellen professionals dat deze personen voor het grootste deel verantwoordelijk zijn voor het wildplassen in de omgeving. *“Volgens onze informatie hebben de burgers voornamelijk overlast van de horeca: wildplassen, kleine vernielingen, rotzooi van broodjes achterlaten in de buurt en op de hoek bij De Molensteen”*, aldus een van de professionals.

Maatregelen en toewijsbaarheid van overlast

De professionals zijn te spreken over de effecten van de portier die sinds enige tijd voor de coffeeshops staat. Zij krijgen van bewoners te horen dat de werkzaamheden van de portier een rustiger straatbeeld opleveren. De portier stuurt lastige jongeren die bij de Molensteen zitten weg, spreekt personen aan die dubbel parkeren, herrie maken en hard met brommers of fietsen over de stoep rijden.

Naast de portier zijn er ook andere maatregelen gerealiseerd. Het gaat dan om maatregelen die naar aanleiding van een buurtpreventieproject zijn ingezet. Het betreft de volgende maatregelen:

- Paaltjes bij Ak-AI, zodat er niet meer geparkeerd kan worden door bezoekers;
- Wildplak van posters bij panden naast De Molensteen verwijderd, Ak-AI heeft zijn wildplakwand wit geschilderd;
- Afval en dumpingen achter coffeeshops verwijderd;
- Er is een hek geplaatst achter Ak-AI/Friendship, waardoor er geen doorloop meer is vanaf De Molensteen naar een daarachter liggende parkeerplaats;
- Straatverlichting uitgebreid, onder andere bij De Molensteen;
- Struiken gesnoeid, waardoor lichtopbrengst is verbeterd;
- Halverwege het Gruttopad is een boomstam geplaatst in de groenstrook, waardoor het omzeilen van de fietssluis door scooters niet meer mogelijk is.

Vermeldenswaardig is dat de overlast die door deze zeven maatregelen tegengegaan moet worden maar voor een klein deel betrekking heeft op de overlast door de coffeeshops. De professionals oordelen dat deze maatregelen vooral algehele verloedering, dealerpraktijken, hangjeugdproblematiek en horecagerelateerde overlast tegengaan. Voor het grote aantal verkeersbewegingen zijn vooralsnog geen maatregelen getroffen.

Verskillende professionals stellen dat de situatie met betrekking tot overlast rondom de Hooftstraat in de afgelopen tien jaar enorm verbeterd is. *“Wij bagatelliseren de door de bewoners ervaren overlast niet, maar ze moeten zich wel realiseren dat het vroeger veel erger was en dat het tegenwoordig vrij goed gaat. Daarnaast moeten bewoners zich realiseren dat zij aan de rand van een stadscentrum wonen. Een gedeelte van de overlast zal niet weggaan vanwege de horecagelegenheden in de buurt. Het is daarom ook belangrijk dat ondernemers hun verantwoordelijkheid nemen.”*

Aan de professionals is vanwege de toewijsbaarheid van de overlast aan de coffeeshops gevraagd of de sluiting van een van de coffeeshops heeft geleid tot minder overlast. Met name als het gaat om de verkeersoverlast geven de professionals die de sluiting zelf hebben meegemaakt aan dat dit naar hun mening niet geleid heeft tot substantieel minder overlast.

Resumerend

De professionals zien een verbetering met betrekking tot de overlast en criminaliteit in de Hooftstraat in de afgelopen tien jaar. Zij noemen verkeersoverlast, dealpraktijken, rondhangende jeugd, rommel op straat, geluidshinder en wildplassen als de grootste problemen in de buurt van de coffeeshops. Zij wijzen erop dat deze vormen van overlast maar voor een deel verband houden met de aanwezigheid van de coffeeshops.

De professionals schrijven het gros van het hoge aantal verkeersbewegingen toe aan de coffeeshops. Deze verkeersbewegingen zorgen voor overlast van hardrijders, van hard optrekkende auto's en van dubbelparkeerders. Een deel van deze overlast is al flink afgenomen door de inzet van een portier bij de coffeeshops, zo stellen de professionals.

Daarnaast stellen professionals dat de coffeeshops dealers aantrekken. Het gebied rondom de Hooftstraat zou erom bekend staan dat er ook buiten de coffeeshops drugs te verkrijgen zijn. Het betreft twee typen drugshandel. Softdrugshandel waarbij coffeshopbezoekers aan minderjarigen verkopen en harddrugshandel. Ook hier heeft de inzet van de portier geholpen, zo stellen professionals. Uit de politiecijfers blijkt dat handel in harddrugs alleen voorkomt na sluitingstijden van de coffeeshops. Professionals beamen dat de handel in harddrugs geen directe relatie heeft met de coffeeshops, maar er wordt wel gesteld dat de Hooftstraat een aantrekkingskracht heeft op dealers en kopers.

Overlast van rondhangende jeugd, rommel op straat, wildplassen en geluidshinder schrijven de professionals voornamelijk toe aan andersoortige horeca in het gebied.

3.2 Interviews bewoners

In totaal is gesproken met 26 bewoners in het onderzoeksgebied. Het betreft bewoners uit de Hooftstraat, Rhenanialaan, Leerhoevestraat, W.M.C. Regtstraat, Gruttostraat en de Schaepmanstraat. De omwonenden zijn op te delen in bewoners die wel of weinig tot geen overlast ervaren. Via de gemeente hebben de onderzoekers contactgegevens gekregen van personen die overlast ervaren in het onderzoeksgebied. Hierna hebben de onderzoekers gebruikgemaakt van de zogenaamde sneeuwbalmethode door de respondenten te vragen wie ze nog meer geschikt achten als respondent. Naast de sneeuwbalmethode hebben onderzoekers willekeurig mensen op straat aangesproken en is er aangebeld bij diverse huizen in het onderzoeksgebied.

Eerst worden kort de mensen die weinig tot geen overlast ervaren, besproken. Het gaat om twaalf van de 26 omwonenden. Deze personen stellen onder andere dat:

- de portier hen een veilig gevoel geeft;
- ze wel eens moeite hebben met parkeren, maar dat dit ook altijd vrij snel verholpen is;
- de coffeeshops goede burens zijn, aangezien de eigenaren altijd voor hen klaar staan wanneer er iets zou zijn;
- het soms druk is in de straat. De verkeersbewegingen horen echter bij het wonen aan de rand van het centrum;
- hangjongeren zich in de buurt ophouden, maar dat deze zich ook in andere buurten ophouden. Dit is een stedelijk fenomeen en hoort bij het wonen vlakbij het centrum en in de buurt van horecagelegenheden;
- eventuele overlast niet altijd toe te schrijven is aan de coffeeshops;
- het belangrijk is hoe men zich opstelt tegenover eventuele gevolgen van de aanwezigheid van horeca en coffeeshops in zijn directe leefomgeving.

In het hiernavolgende gaan we dieper in op de mening van bewoners die overlast ervaren. Het gaat dan om veertien van de 26 omwonenden. De ervaren overlast van deze groep is in te delen in de volgende categorieën: verkeersproblematiek, dealers in omgeving, rondhangende jeugd, geluidshinder, rommel op straat en wildplassen. Het betreft dezelfde vormen van overlast die ook door de professionals zijn genoemd.

Verkeersproblematiek

Twaalf van de veertien bewoners die overlast ervaren, noemen verkeersgerelateerde overlast rondom de coffeeshops. Bewoners schrijven het grote aantal verkeersbewegingen, dubbel parkeren, hard rijden en harde muziek uit de boxen van auto's toe aan

klanten van de coffeeshops. Verschillende bewoners stellen dat de Hooftstraat niet geschikt is voor het aantal verkeersbewegingen en dat coffeeshops met een loketfunctie beter elders in de stad, of aan de rand van de stad geplaatst zouden moeten worden om het stadscentrum te ontzien. *"Er een grote verkeersintensiteit. Er zijn gemiddeld 500-700 bezoekers per dag. Daar is de Hooftstraat niet op gemaakt. Met name tussen vier en zes is het topdrukte. En dan scheuren de personen ook nog hard weg als ze klaar zijn bij de shop. Voor kinderen is het echt gevaarlijk om over te steken in de Hooftstraat."*

Het merendeel van omwonenden die overlast ervaren, stelt wel dat de komst van de portier bijgedragen heeft aan de afname van de verkeersproblematiek. De portier spreekt mensen aan die te hard rijden, dubbel parkeren, de motor laten draaien of wanneer personen hard met de fiets of met de brommer over de stoep rijden. Wel blijft de verkeersintensiteit hetzelfde, ondanks de komst van de portier.

Dealen en rondhangende jeugd

Bewoners stellen dat meerderjarige personen wiet kopen voor minderjarigen die zich in de omgeving van de coffeeshop ophouden. Dit is gezien of gehoord door bewoners. De portier ziet toe dat dit zo min mogelijk voorkomt. De meeste bewoners stellen dat dit geholpen heeft, maar ze opperen dat de portier niet overal in de wijk toezicht houdt, hooguit in de directe omgeving van de coffeeshop en bij de achteringang op het parkeerterrein.

Uit de interviews blijkt dat er minimaal drie harddrugsdealers in het gebied actief zijn. Deze drie personen kunnen worden getypeerd als 'vaste' dealers in het gebied. Een van deze personen woont in het onderzoeksgebied en de twee anderen wonen waarschijnlijk buiten het gebied. Enkele bewoners suggereren dat deze personen ook dealen aan bezoekers van de coffeeshops. De meeste bewoners hebben hier echter geen zicht op en durven niet met zekerheid te stellen dat coffeeshopbezoekers drugs afnemen van deze persoon. Bewoners zeggen dat het gebied een aantrekkingskracht heeft op drugsgebruikers door de aanwezigheid van de coffeeshops.

Rondhangende jongeren worden door de buurtbewoners vaak in verband gebracht met de coffeeshops, de aanwezige broodjeszaken of de cafés. Naast de verkeersoverlast lijken hangjongeren voor grote overlast te zorgen. Volgens bewoners wonen deze hangjongeren niet in het gebied en komen zij het gebied bezoeken voor de coffeeshops, broodjeszaken en cafés. Bewoners verschillen van mening in hoeverre de rondhangende jongeren toe te wijzen zijn aan de coffeeshops. Sommigen zeggen dat de jongeren er alleen hangen om wiet te roken en anderen geven aan dat zij luidruchtig zijn en een broodje komen eten bij Ak-Al. Ten slotte zijn er ook bewoners die wel last hebben van het verkeer, maar zich ervan bewust zijn dat rondhangende jongeren nou eenmaal horen bij een stad: *"Jongens staan vaak in de poort achter het huis een*

wietje te roken. Daar schrik ik weleens van als ik dan 's avonds thuiskom. Dit veroorzaakt verder in huis geen geluidsoverlast, maar in de steeg ligt wel veel vuilnis. Maar: hangjongeren heb je overal weleens."

Verschillende bewoners stellen dat het gebied rondom de Hoofdstraat zich ook goed leent om te hangen. Men kan er redelijk beschut en uit het zicht verblijven in het gebied achter de Hoofdstraat. Alle benodigde zaken om rond te hangen (eten, drinken, tabak, marihuana en het stadscentrum) zijn voor de jongeren gemakkelijk vanuit de Hoofdstraat te bereiken.

Geluidshinder

Bewoners ondervinden geluidshinder van hardrijdende auto's, schreeuwende mensen en van muziek uit de horeca. Zonder uitzondering stellen de bewoners dat een groot deel van de geluidshinder wordt veroorzaakt door bezoekers van de coffeeshop.

De hinder van schreeuwende mensen en de muziek wordt veelal toegeschreven aan de horeca. In het verleden hebben bewoners last gehad van de Royal Bar. Nu lijken veel bewoners last te hebben van café Friendship. Dit café ligt in de Hoofdstraat en is op meerdere avonden tot 1:30 uur open. Eerder hadden bewoners last van geluidshinder omdat de achterdeur van Friendship openstond. Inmiddels komt dit niet meer voor. Het gros van de personen die in de Hoofdstraat wonen, geeft aan dat ze geluidstechnisch meer hinder van café Friendship ondervinden dan van de coffeeshops.

Maatregelen en toewijsbaarheid van overlast

Twaalf van de veertien omwonenden die overlast ervaren, vinden dat de reeds genomen maatregelen aanzienlijk bijgedragen hebben aan de leefbaarheid van de buurt. Bewoners zijn zich ervan bewust dat een deel van deze maatregelen niet gericht is op het tegengaan van overlast die specifiek aan de coffeeshops toe te wijzen is. Wel heeft het geplaatste groene hek aan de achterkant bij Ak-AI het wildplassen enorm doen dalen en is de overlast tussen de woningen en de Hoofdstraat *"voor 80 procent minder geworden qua dealers en wildplassers"*, zoals een van de respondenten aangeeft. De paaltjes aan de voorzijde bij Ak-AI hebben ervoor gezorgd dat auto's niet meer op dat deel van de stoep parkeren. Dat neemt niet weg dat voetgangers daar nog wel kunnen rondhangen.

Over de portier zijn de meeste bewoners ook zeer te spreken. Mensen vinden het een prettig gevoel als de portier aanwezig is. Deze is zeer behulpzaam richting buurtbewoners wanneer eventuele bezoekers van coffeeshops hun auto's blokkeren of bij andere problemen. De meeste bewoners zien de portier ook actief zijn taak uitvoeren. Niet iedereen is echter tevreden over de portier. Zo zou de portier *"te veel vriendjes zijn"* met de coffeeshopbezoekers en hen om deze reden niet genoeg aanspreken op eventueel overlastgevend gedrag.

Naast de reeds getroffen maatregelen stellen de bewoners nog het volgende voor om de overlast verder te doen dalen:

- De politie moet consequenter en harder optreden. Bewoners stellen voor om vaker in burger te surveilleren om eventuele dealers of gebruikers op heterdaad te betrappen. Daarnaast zouden buurtbewoners de politie vaker willen zien in het gebied, niet in de auto maar op de fiets of te voet.
- BOA's zouden ook regelmatig zichtbaar moeten zijn. Zij moeten niet alleen schrijven voor parkeerboetes maar ook voor drugsgerelateerde problematiek, rotzooi op straat of brommen op de stoep.
- De vaste dealers moeten aangepakt worden. Buurtbewoners weten wie deze personen zijn dus dan moet de politie het ook weten, zo redeneren de bewoners. Ze snappen niet waarom deze dealers nog steeds actief zijn.

De meeste bewoners geven aan dat de sluiting van de coffeeshop (mei 2012) heeft geleid tot beduidend minder overlast. Ditzelfde beeld kwam naar voren in de evaluatie van de in 2012 door de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling geschreven notitie. Een enkeling, vooral in het gebied achter de Hoofdstraat, geeft echter aan dat er juist meer sprake was van dealers.

Resumerend

Veertien van de 26 omwonenden ervaren overlast in hun woonomgeving. Het gaat dan voornamelijk om verkeersgerelateerde overlast, hangjongeren, dealers, geluidshinder en wildplassen. Bewoners verschillen van mening in hoeverre de overlast toe te wijzen is aan de coffeeshops. Sommigen zeggen dat de bezoekers van de coffeeshops voor 90 procent verantwoordelijk zijn, terwijl anderen alleen last hebben van de hoeveelheid verkeersbewegingen in de straat en meer overlast ervaren van andersoortige horeca in het gebied. Het gros van deze personen is tevreden over de reeds ingezette maatregelen, zoals het plaatsen van een hek, plaatsen van paaltjes en het toezicht door een portier voor de coffeeshop.

Graag zouden deze omwonenden meer toezicht willen hebben door politie en BOA's. Dit toezicht moet zich met name richten op de gedragingen van weggebruikers maar ook op rondhangende jongeren en het afval dat zij produceren. De meeste bewoners die overlast ervaren, willen dat de coffeeshops uit het gebied verdwijnen. Zij vinden het gebied niet geschikt voor het grote aantal verkeersbewegingen en geloven dat het gebied er qua leefbaarheid op vooruit zal gaan. Bewoners zijn zich er wel van bewust dat de overlast in het gebied nooit tot een nulpunt zal dalen gezien het karakter van de straat.

Er zit met name verschil tussen professionals en bewoners wat betreft de ervaren overlast ten tijde van de sluiting van een van de coffeeshops in mei 2012.

Professionals geven aan dat vooral de verkeersoverlast op hetzelfde niveau is gebleven, de meeste bewoners geven aan dat de overlast is afgenomen.¹²

3.3 Interviews ondernemers

In totaal hebben de onderzoekers met twintig ondernemers/medewerkers van omliggende horeca en andersoortige winkels gesproken. Twee van deze ondernemers zijn de eigenaren van de coffeeshops. De ondernemers is gevraagd naar hun ervaringen met betrekking tot overlast in de buurt en in relatie tot de aanwezigheid van de coffeeshops. Uit de interviews blijkt dat negen personen geen overlast ondervinden en dat negen andere personen wel overlast ervaren, de coffeeshophouders terzijde gelaten.

De overlast die de ondernemers ervaren, is veelal gelijk aan de overlast die door de bewoners naar voren is gebracht. Verkeersproblematiek, rondhangende jongeren en zwerfafval komen het meest naar voren in de interviews. Ondernemers hebben minder last van geluidshinder, omdat een deel van hen de zaak om zes uur sluit (behalve op koopavonden).

Volgens verschillende ondernemers zorgen de coffeeshops voor een bepaald type personen in de omgeving. Sommige ondernemers bestempelen deze personen als 'onguur', 'onrustige types' of 'opgeschoten jongeren' die voor een vervelende sfeer zorgen. Enkele ondernemers stellen dat klanten last hebben van deze personen en zich zodanig geïntimideerd voelen dat ze soms niet door de Hooftstraat aan de kant van de coffeeshops durven te lopen. Ook zouden, volgens een enkele ondernemer, klanten wegblijven uit de Hooftstraat.

Andere ergernissen zijn rondhangende jongeren die zorgen voor afval en rommel op de straten. Deze jongeren staan soms in de omgeving van de winkels en hebben een grote mond richting ondernemers wanneer zij worden aangesproken op hun gedrag. Een van de ondernemers heeft problemen met laden en lossen door de hoeveelheid auto's in het gebied.

De andere helft van de ondernemers ervaart geen overlast, mede omdat een deel van hen de deuren om zes uur sluit en elders woont. "*Mogelijk dat er 's avonds meer overlast is, maar overdag heb ik er geen last van*", aldus een van de ondernemers. Sommige horecagelegenheden zien dat er klanten van de coffeeshops bij hen naar binnen komen om wat te eten. Het gros is echter meteen weer uit het gebied verdwenen aldus de ondernemers. Zij zijn blij met de portier die rondhangende personen wegstuurt.

12. Extra navraag bij de twee coffeeshophouders leert dat zij hebben ervaren dat de clientèle van de gesloten coffeeshop gedurende de maand mei 2012 naar de andere coffeeshop is gegaan en er dus geen sprake was van minder bezoekers.

3.4 Toewijsbaarheid van de overlast aan de coffeeshops

Aan het eind van dit hoofdstuk worden de overlastsoorten in het onderzoeksgebied nogmaals gepresenteerd in een tabel. Op basis van alle interviews, waarin de registraties, voorkomende overlast en eventuele maatregelen zijn besproken, is invulling gegeven aan de mate waarin de overlast is toe te schrijven aan de coffeeshops. Daarbij zijn de meningen van alle belanghebbenden gewogen en is kritisch gekeken naar de mogelijkheid om de overlast met enige mate van zekerheid toe te wijzen aan de coffeeshops. Daarbij is kritisch geoordeeld: als overlast (ook) toe te wijzen is aan andere (horeca)gelegenheden of aan de inrichting van het gebied zelf, is de overlast hooguit deels toe te wijzen aan de coffeeshop.

Tabel 3.1: Toewijzing overlastvormen aan de coffeeshops op basis van interviews

Type overlast	Toewijsbaar aan coffeeshops?			
	Volledig	Grotendeels	Deels	Niet
Hard rijden		X		
Parkeerproblematiek		X		
Geluidshinder auto's		X		
Fietsen/brommen op stoep			X	
Rondhangende jongeren			X	
Rommel op straat			X	
Dealers			X	
Geluidshinder			X	
Wildplassen			X	

Samengevat, wijst alle beschikbare informatie uit de analyse van politie- en BOA-registraties en interviews op een hooguit gedeeltelijke toewijsbaarheid van alle overlastvormen aan de coffeeshops. Eigenlijk is voornamelijk de verkeersgerelateerde overlast die door auto's wordt veroorzaakt grotendeels aan de coffeeshops toe te wijzen. De verantwoordelijkheid voor de overige overlastvormen is hooguit gedeeltelijk toe te wijzen aan de coffeeshops.

4 (On)evenredigheid van de overlast en suggesties

In het uitgevoerde onderzoek naar coffeeshopgerelateerde overlast in de Hoofdstaat van Alphen aan den Rijn staan drie onderzoeksvragen centraal:

- a) Welke aan de coffeeshops te relateren overlast is uit de politieregistraties en BOA-registraties te herleiden?
- b) Welke aan de coffeeshops te relateren overlast is op te tekenen vanuit burgers, ondernemers en professionals (vertegenwoordigers van de gemeente, boa's en politie)?
- c) Is de huidige overlast rondom de coffeeshops momenteel dermate onevenredig dat het verplaatsen van een coffeeshop noodzakelijk is?

Door middel van het uitgevoerde onderzoek is invulling gegeven aan deze drie onderzoeksvragen. Deze zijn te beschouwen als voorbereiding op eventuele verdere stappen richting het verminderen van overlast rondom de Hoofdstaat. Denkrichtingen hiervoor worden aan het eind van dit hoofdstuk gegeven.

4.1 Beantwoording eerste twee onderzoeksvragen

De eerste twee onderzoeksvragen kunnen gecombineerd worden beantwoord, omdat de politie- en BOA-registraties zijn gebruikt voor de gesprekken met burgers, ondernemers en professionals. Uit het onderzoek komt naar voren dat voornamelijk de verkeersoverlast is toe te wijzen is aan de coffeeshops in de Hoofdstaat. Het gaat dan om parkeeroverlast, geluidsoverlast door gemotoriseerd verkeer en autoradio's en het hard optrekken door auto's.

Essentieel is wel dat de in de Hoofdstaat voorkomende verkeersdruk nog niet direct verkeersoverlast is, maar dat deze twee zaken wel sterk gelinkt zijn. Als de twee coffeeshops in de Hoofdstaat blijven, blijft ook de verkeersdruk bestaan en daarmee de verkeersoverlast. Veel respondenten hebben wel aangegeven dat de verkeersoverlast door maatregelen is verminderd, bijvoorbeeld door de portier. De vraag is, of de nu nog resterende verkeersoverlast dermate zwaar is dat deze nog verder ingeperkt moet worden door aanvullende maatregelen. Als gekozen wordt voor het weghalen van een coffeeshop verdwijnt idealiter de helft van de clientèle en halveert het aantal coffeeshopgerelateerde verkeersbewegingen. De overlast van ronkende motoren, hard optrekkende auto's, autoradio's en dubbelparkeerders zal wel blijven als er een coffeeshop in de Hoofdstaat blijft zitten. Dit heeft namelijk ook te maken met de inrichting van het gebied en het intensieve gebruik van het gebied door ondernemers en bewoners. Deze verkeersoverlast zal wel substantieel minder worden als beide coffeeshops uit de Hoofdstaat verdwijnen.

Een aandachtspunt daarbij is wel dat overlast niet tot een nulpunt teruggebracht kan worden. Overlast zal er altijd zijn, al was het maar omdat aan overlast een sterk sub-

jectieve component kleeft en omdat er bijvoorbeeld andersoortige horeca gehuisvest is. Uit de gevoerde gesprekken is namelijk gebleken dat bepaalde omwonenden veel overlastgevoeliger zijn dan andere. Daarnaast moeten burgers zich realiseren dat het verplaatsen van coffeeshops ook kan leiden tot andere vormen van overlast, bijvoorbeeld wanneer een café zich op die locatie gaat vestigen.¹³

4.2 Intermezzo: verkeersdruk in het licht van spreiding van coffeeshops

In het verlengde van de geconstateerde verkeersdruk die mede door de aanwezigheid van twee coffeeshops in de Hooftstraat wordt veroorzaakt, is het van belang nader in te zoomen op de spreiding van de coffeeshops in Alphen aan den Rijn

In veel gemeenten wordt een richtlijn gehanteerd van één coffeeshop per 15.000 tot 25.000 inwoners. Dit is echter geen officiële norm en het is bovendien niet bekend waarop deze is gebaseerd. Wanneer de gemeente Alphen aan den Rijn eenzelfde norm zou hanteren dan is er (bij een coffeeshop per gemiddeld twintigduizend bewoners) na de gemeentelijke herindeling plaats voor vijf coffeeshops (Oplegnotitie coffeeshopbeleid 2013).

Bovenstaande richtlijn wordt in Alphen aan den Rijn echter niet gehanteerd. Uit documentatie blijkt dat de gemeente Alphen aan den Rijn gebruikmaakt van gebruikerscijfers van het Trimbos-instituut (Trimbos-instituut, 2010). Hieruit blijkt dat 5,6 procent van de bevolking van 15 tot en met 64 jaar in een matig stedelijke omgeving recent cannabis heeft gebruikt. Uit een in 2013, door de gemeente gemaakte berekening blijkt dat dit betekent dat 3.752 personen regelmatig cannabis gebruiken. De gemeente stelt dat er, op basis van het gesloten clubcriterium waarbij aan maximaal 2.000 leden verkocht mag worden, met de bestaande coffeeshops in totaal 4.000 personen bediend mogen worden. Op grond hiervan zouden de huidige coffeeshops voldoende gelegenheid bieden aan inwoners van Alphen aan den Rijn. Wel wordt hierbij een kanttekening geplaatst, omdat Alphen aan den Rijn de enige gemeente in de omgeving is die een coffeeshop heeft, waardoor *“de vraag vanuit de regio waarschijnlijk te groot is voor twee coffeeshops”*. Op dit moment is alleen nog onduidelijk waar de bezoekers van de twee coffeeshops in de Hooftstraat vandaan komen. Met andere woorden: hoe groot is de vraag van bewoners uit Alphen zelf en hoe groot is deze vraag van burgers uit omliggende plaatsen?

Een van de argumenten om het huidige aantal van twee coffeeshops te hanteren, is het relatief grote aantal bezoekers dat beide coffeeshops trekken, aldus gemeentelijke documentatie. Hierbij wordt uitgegaan van circa honderd bezoekers per coffeeshop per dag. Uit interviews met professionals, de coffeeshopeigenaren, bewoners en ondernemers blijkt dat het aantal bezoekers echter beduidend hoger ligt. Schattingen lopen uiteen van minimaal 300 tot maximaal 600 bezoekers per coffeeshop per dag. Dit re-

13. Navraag bij de gemeente Alphen aan den Rijn leert dat dit tot de mogelijkheden behoort. Het veel aangehaalde argument dat de buurt rondom de Hooftstraat er beter van wordt als de coffeeshops verdwijnen, is in dit onderzoek niet aan de orde.

sulteert ook in de grote verkeersdrukte op de Hoofdstraat, die in het vorige hoofdstuk is toegewezen aan de coffeeshops.

Voorgaande informatie maakt het mogelijk om een 'afpelexercitie' te ondernemen. Op basis van het aantal inwoners is er, volgens de eerder aangehaalde niet-officiële norm, plaats voor vijf coffeeshops in Alphen aan den Rijn. De gemeente gaat echter uit van het clubcriterium, waardoor twee coffeeshops in Alphen aan den Rijn voldoende zijn. Wel wordt hierbij de kanttekening gemaakt dat dit mogelijk niet afdoende is voor de vraag vanuit de regio. Belangrijk om te stellen, is dat het op papier twee coffeeshops zijn, maar het feitelijk een locatie betreft. De afpelexercitie is dus als volgt: een niet-officiële richtlijn resulteert in vijf coffeeshops, terwijl er op basis van het clubcriterium twee coffeeshops in Alphen aan den Rijn zijn die ook nog eens op dezelfde locatie gesitueerd zijn. Als daarbij wordt meegenomen dat er in plaats van 100 bezoekers per coffeeshop per dag in werkelijkheid sprake is van bezoekersaantallen die beduidend hoger liggen, is in ieder geval te constateren dat sprake is van hoge verkeersdruk op het gebied vanwege coffeeshopbezoekers. We komen bij de suggesties nog terug op het aantal coffeeshops.

4.3 Beantwoording derde onderzoeksvraag

Vervolgens resteert de derde en laatste onderzoeksvraag, namelijk in hoeverre er sprake is van onevenredige overlast rondom de coffeeshops. De volgende definitie is in hoofdstuk 1 gegeven:

Onevenredige overlast is aan de coffeeshop of zijn bezoekers te relateren overlast die door de verantwoordelijke handhavende partijen met de beschikbare maatregelen niet teruggedrongen kan worden.

De verkeersoverlast is op basis van alle onderzoeksbevindingen dermate zwaar dat er in ieder geval extra aanvullende maatregelen getroffen moeten worden. Daarbij gaan we ervan uit dat de bestaande maatregelen allemaal intact blijven. Pas als blijkt dat aanvullende maatregelen niet het beoogde effect (verminderen verkeersoverlast) hebben, is er sprake van onevenredige overlast en is er noodzaak om in ieder geval een van de twee coffeeshops te verhuizen.

De vraag is vervolgens, of er eventueel (extra) maatregelen voorhanden zijn om de verkeersoverlast verder in te dammen. Uit de interviews komt naar voren dat in het verleden de nodige maatregelen getroffen zijn om de verkeersoverlast door coffeeshopbezoekers aan te pakken. Zo is de Hoofdstraat opnieuw ingericht en zijn er schuine parkeervakken aangelegd. De inzet van dergelijke maatregelen heeft niet geresulteerd in het voldoende verminderen van de verkeersoverlast. Eerder is al

aangegeven dat de portier en het plaatsen van paaltjes bij Ak-AI volgens de meeste respondenten wel effect hebben bij het tegengaan van verkeersoverlast.

De richtlijn van het College van procureurs-generaal van het Openbaar Ministerie spreekt over het onder strikte voorwaarden gedogen van verkoop van softdrugs in alcoholvrije horecagelegenheden. Volgens het beleid van de gemeente Alphen aan den Rijn is verkoop van softdrugs door coffeeshopexploitanten vanuit een loket aan de straat niet toegestaan. Wel is het mogelijk in de coffeeshop een loket te maken, waarbij het eventueel ook mogelijk is om een verblijfsmogelijkheid te maken.¹⁴

Specifiek voor Alphen aan den Rijn is gesteld dat afhaalshops toegestaan zijn, mits de locatie dit toelaat. De locatie moet dan beschikken over *“voldoende parkeergelegenheid in de directe omgeving (...) en het karakter van de straat moet geschikt zijn voor dergelijke verkeersbewegingen”*. De burgemeester kan vervolgens nadere voorschriften opstellen als er overlast blijft bestaan.

Aan alle respondenten is mede daarom ook nog naar de mogelijkheid tot extra maatregelen rondom de Hooftstraat gevraagd. Uit de interviews komt naar voren dat in het verleden al eens verkeersdrempels overwogen zijn en de mogelijkheid van het afsluiten van de Hooftstraat voor gemotoriseerd verkeer besproken is. Navraag bij de afdeling Beheer Openbare Ruimte heeft opgeleverd dat beide maatregelen geen optie zijn. Verkeersdrempels leveren namelijk teveel trilling op als er vrachtverkeer overheen rijdt en afsluiting van de Hooftstraat is niet mogelijk vanwege de toekomstige inrichtingsplannen van het gehele gebied, met daarin de geplande nieuwbouw.

Ook is gesuggereerd om extra snelheidscontroles op de Hooftstraat uit te voeren. Er kan echter aan het effect van deze maatregel getwijfeld worden, omdat het op basis van eerdere metingen in de Hooftstraat in 2011 niet zozeer lijkt te gaan om snelheids-overtredingen, maar meer om het hard optrekken van auto's zonder dat de snelheidslimiet wordt overtreden.

Door veel respondenten is opgemerkt dat er meer toezicht moet komen door BOA's en politie. In deze mening zit vooral bij burgers een sterk gevoel van het tegengaan van overlast en verloedering door meer toezicht en handhaving in de Hooftstraat.

14. Coffeeshops zonder verblijfsmogelijkheid worden ook wel afhaalshops genoemd.

Intermezzo: de Congruentiehypothese

Volgens Eysink Smeets et al. (2010) moet de overheid een weloverwogen keus maken in de manier waarop ze perceptie van overlast en verloedering onder burgers aanpakt. Door een bepaalde aanpak wordt de aandacht juist gericht op specifieke vormen van overlast of verloedering. Dit is goed als de aandacht van het publiek daar toch al op gericht is en het publiek zich daar zorgen over maakt. In dat geval werkt die extra aandacht ook, want het publiek ziet dat de overheid en/of andere partners het probleem zien én daar wat aan doen. Maar als bij (een deel van) het publiek geen probleembesef omtrent de betreffende vorm van overlast of verloedering bestaat, kan dat probleembesef als gevolg van de aanpak of communicatie alsnog ontstaan of intensiever worden. Een voorbeeld hiervan is de portier aan de deur van de coffeeshops. De meeste burgers weten waarvoor hij er staat en vinden zijn aanwezigheid prettig, een enkeling voelt zich juist door de portier 'bekeken'. Kortom: partners die verantwoordelijk zijn voor de aanpak van overlast en verloedering moeten ervoor zorgen dat de zichtbaarheid van de aanpak overeenkomt met het probleembesef onder het publiek. Dit is de zogenaamde congruentiehypothese en wordt door figuur 4.1 weergegeven:

Figuur 4.1: Perceptie van overlast en verloedering: de congruentiehypothese

		Zichtbaarheid van de aanpak	
		<i>Laag</i>	<i>Hoog</i>
Probleembesef onder het publiek	<i>Laag</i>	Geen probleem	Kans op toename van gepercipieerde overlast of verloedering
	<i>Hoog</i>	Aantasting vertrouwen in overheid: heeft geen aandacht voor ons probleem	Geen probleem

Bron: Eysink Smeets et al. (2010)

Onder de bevolking in de Hooftstraat, minder in het gebied daarachter (mede door de reeds uitgevoerde maatregelen) is het probleembesef rond overlast en verloedering hoger. Om de perceptie van de Hooftstraatbewoners te verbeteren, is het daarom van belang om de zichtbaarheid van de aanpak tegen overlast te verbeteren.

Deze aanpak kan zowel vanuit de portier, de BOA's als de politie uitgevoerd worden. Het is belangrijk om te kijken of het functioneren van de portier op bepaalde terreinen eventueel nog aangescherpt kan worden, met name ten aanzien van het dubbel parkeren met draaiende motor en het uitzetten van autoradio's. Mogelijk kan ook het sanctiebeleid strenger, door een portier meer handvatten te geven voor een tijdelijke coffeeshopontzegging.

Ook voor BOA's liggen mogelijkheden richting extra inzet rondom de Hooftstraat. Bij voorkeur wordt er meer prioriteit op frequentere en in dag en tijd variabelere parkeercontroles in de Hooftstraat gelegd, ook eventueel in burgerkledij¹⁵. De nadruk zou daarbij in eerste instantie kunnen liggen op de uren met veel verkeersbewegingen. Daarnaast kunnen de BOA's actief handhaven op de in de APV opgenomen bepalingen. Daarvoor is het wel belangrijk dat het optreden van de BOA's in de Hooftstraat parallel loopt aan het optreden van de portier. Er moet met andere woorden sprake zijn van onderlinge samenwerking waarbij de ene partij de andere bijvoorbeeld niet afvalt in de aanpak van verkeersoverlastgevende burgers.

De inzet van de politie is en blijft vooral voor de noodhulp en de wijkagent. De politie geeft aan dat zij al van verre herkenbaar is in de Hooftstraat en dat daarmee hun effectiviteit afneemt. Daarom lijkt het interessanter om ook de politie in burgerkledij te laten surveilleren. Verder is het van belang dat de wijkagent vooral met burgers die veel overlast ervaren contact houdt, ook als burgers aangeven hier weinig behoefte aan te hebben. Dit om te blijven kijken wat er aan hun klachten te doen is. Daar ligt ook een belangrijke rol voor de gemeentelijke gebiedsadviseurs en buurtpreventiewerkers.

De eerder beschreven overweging om de politie extra op snelheidsovertredingen te controleren lijkt geen reële mogelijkheid, omdat het in de Hooftstraat meer om hard optrekkende auto's gaat dan om snelheidsovertredingen.

Als blijkt dat er daadwerkelijk extra maatregelen op effectieve wijze ingezet kunnen worden, is er vooralsnog geen sprake van onevenredige overlast in het gebied. De vraag is vervolgens wel, in hoeverre deze maatregelen op de langere termijn nog ingezet (kunnen) worden. Door eventueel andere prioritering bij de afdeling Toezicht en Handhaving en de politie is niet uit te sluiten dat controles in de toekomst afnemen en daarmee de overlast weer toeneemt. Vandaar dat we voorstander zijn van een duidelijke keus door de gemeente Alphen aan den Rijn: ofwel de twee coffeeshops laten zitten in de Hooftstaat en extra maatregelen doorvoeren, ofwel naast deze extra maatregelen ook de tweede fase van het onderzoek, naar mogelijkheden van verplaatsing van de coffeeshops, parallel laten uitvoeren. Waarbij ook gekeken kan worden naar de consequenties van een eventuele derde coffeeshop. Deze twee keuzemogelijkheden

15. Het gaat hier dus niet om zogenaamde fiscalisten die alleen controleren op betaald parkeren en geen BOA-bevoegdheid hebben.

zijn uitgewerkt in de hierna beschreven suggesties voor de toekomst van de coffeeshops in Alphen aan den Rijn.

4.4 Suggesties voor de toekomst van de coffeeshops in Alphen aan den Rijn

In het voorgaande is gesuggereerd dat binnen de gemeente Alphen aan den Rijn wordt toegewerkt naar een duidelijke keus voor de toekomst van de coffeeshops in Alphen aan den Rijn. Bij voorkeur maakt de gemeente een keus tussen de volgende opties:

- a) het continueren van de huidige situatie (twee coffeeshops in de Hooftstraat), aangevuld met extra handhavingsmaatregelen;
- b) het nemen van de onder a genoemde extra handhavingsmaatregelen en tegelijkertijd het laten uitvoeren van vervolgonderzoek gericht op de mogelijkheden en consequenties van verplaatsing van (één van) de coffeeshops.

Deze twee opties zijn achtereenvolgens uitgewerkt.

Optie 1: het continueren van de huidige situatie (twee coffeeshops in de Hooftstraat), aangevuld met extra handhavingsmaatregelen

Door de aanwezigheid van de coffeeshops in de Hooftstraat ontstaat er verkeersoverlast in het gebied die met extra toezicht van de portier, BOA's, politie en gebiedsadviseur mogelijk beter in de hand te houden is. In zoverre spreken we in het onderzoek vooralsnog niet van onevenredige overlast in het gebied als er extra maatregelen effectief ingezet kunnen worden. Voor een optimaal effect van de eventueel in te zetten maatregelen is het belangrijk om minimaal de volgende stappen te doorlopen:

- 1- Laat de afdeling Beheer Openbare Ruimte op korte termijn een nieuwe meting organiseren ten aanzien van snelheid en aantal verkeersbewegingen om een actueel beeld van de verkeersdruk te krijgen. Bij voorkeur wordt daarin ook het percentage overlastgevende auto's (geluidsoverlast vanwege autoradio en draaiende motor en hard optrekkende auto's) meegenomen.
- 2- Werk de extra maatregelen per partij goed uit en kijk of er voldoende capaciteit vrijgemaakt kan worden om deze maatregelen in ieder geval gedurende een half jaar te garanderen;
- 3- Kijk kritisch naar de momenten waarop de extra maatregelen van de betrokken partijen ingezet worden. Voor de portier gebeurt dit al, voor de BOA's, politie en gebiedsadviseur kan dit nog nader bekeken worden. Bij voorkeur wordt de BOA meerdere keren per dag ingezet.
- 4- Stem de aanpak van de verschillende partijen onderling af, zodat iedereen werkt met dezelfde focus (beperken van overlast in de Hooftstraat). Zorg tevens dat de BOA's handhaven op andere in de APV opgenomen bepalingen.

-5- Evalueer na een maand de extra inzet van de verschillende partijen en stel de inzet waar nodig direct bij.

-6- Evalueer na een half jaar de extra inzet van de verschillende partijen en kijk of deze daadwerkelijk effect hebben gehad. Bevestig daarvoor de respondenten die ook in onderhavig onderzoek zijn benaderd.

Optie 2: het nemen van extra handhavingsmaatregelen en tegelijkertijd het laten uitvoeren van vervolgonderzoek gericht op de mogelijkheden en consequenties van verplaatsing van (één van) de coffeeshops.

De achterliggende gedachte van het onderzoek was het eventueel verplaatsen van een of twee coffeeshops uit de Hooftstraat indien zou blijken dat er sprake is van onevenredige overlast. Indien de gemeente van oordeel is dat extra handhavingsmaatregelen onvoldoende zijn, kan ervoor worden gekozen om daarnaast het vervolgonderzoek te laten uitvoeren naar de mogelijkheden en consequenties van verplaatsing van (één van) de coffeeshops.

4.5 Advies voor een eventueel vervolg van het onderzoek

Afhankelijk van de keus die door de gemeente Alphen aan den Rijn gemaakt wordt, zal nader bepaald worden welke vorm van aanvullend onderzoek nog noodzakelijk is. Bureau Beke heeft hiervoor eerder een voorstel gedaan, op basis van de volgende onderzoeksvragen:

- a) Welke invloed kan het verplaatsen van een coffeeshop hebben op de geregistreerde incidenten in de directe omgeving?
- b) Hoe is de invloed van het verplaatsen van een coffeeshop te vertalen naar de te verwachten overlast op een nieuwe locatie?
- c) Welke invloed heeft het verplaatsen van een coffeeshop op de subjectieve overlast van omwonenden rondom de twee coffeeshops?
- d) Wat is de te verwachten overlast voor omwonenden op een nieuwe locatie als een coffeeshop verplaatst wordt?
- e) Wat zijn de consequenties van het verplaatsen van een of twee coffeeshops in het licht van ruimtelijke ordeningsafwegingen?
- f) Wat zijn de juridische consequenties van het verplaatsen van een of twee coffeeshops?
- g) Wat zijn de financiële consequenties van het verplaatsen van een of twee coffeeshops?
- h) Wat zijn op basis van voorgaande vragen de meest geëigende alternatieve strategieën en eventueel locaties?

Op basis van de gekozen optie kunnen deze onderzoeksvragen nog worden bijgesteld.

Twee nieuwe elementen zijn relevant om in het eventuele vervolgonderzoek mee te nemen. Ten eerste is dit de aandacht voor een evenwichtige spreiding van coffeeshop-bezoekers, met de achterliggende gedachte dat het verplaatsen van een coffeeshop bij voorkeur leidt tot het 'meenemen' van de clientèle. Ten tweede is dit de optie van eventuele vestiging van meer dan twee coffeeshops. In dat tweede geval is het belangrijk om de volgende aspecten mee te nemen:

- 1- Kijk naar omliggende plaatsen van Alphen aan den Rijn, maar ook in grootte vergelijkbare gemeenten in Nederland wat het aantal coffeeshops is, hoe deze binnen de gemeente geplaatst zijn (centrum/buitengebied) en welke overlast daar speelt;
- 2- Voer herkomstonderzoek naar de clientèle van de coffeeshops in Alphen aan den Rijn uit. Dit om te bepalen waar de klanten vandaan komen, met het oog op logische plekken voor toekomstige coffeeshops. Kijk hierbij ook naar de manier van vervoer (auto, (brom)fiets of te voet).
- 3- Stel bij het eventueel verplaatsen van een coffeeshop het meenemen van de klant centraal. Het heeft de voorkeur om coffeeshops niet te plaatsen op een locatie waar klanten wegblijven en de verkeersdruk op andere coffeeshops vervolgens groot blijft.

Literatuurlijst

Adviescommissie Drugsbeleid (2009). *Geen deuren maar daden. Nieuwe accenten in het Nederlands drugsbeleid*. Arnhem: Bureau Beke.

Beke, B. en Ferwerda, H. (2005). *Beheersplan de Boei*. Arnhem: Bureau Beke.

Bieleman, B., Biesma, S., Snippe, J. en Beelen, A. (2009). *Literatuurstudie drugsgerateerde overlast*. Groningen: IntraVal.

Bieleman, B. en Nijkamp, R. (2009). *Coffeeshops in Nederland 2009. Literatuurstudie drugsgerateerde overlast*. Groningen: IntraVal.

Eysink Smeets, M., Moors, H., Hof, K. van 't en Reek Vermeulen, E. van den. *Omgaan met de perceptie van overlast en verloedering. Een beknopt advies voor de bestuurspraktijk*. Tilburg: IVA, 2010.

Gemeente Alphen aan den Rijn (2012). *Onderzoek verplaatsing Coffeeshops Ruimtelijke Ontwikkeling*. Alphen aan den Rijn: gemeente Alphen aan den Rijn.

Gemeente Alphen aan den Rijn (2012). *Oplegnotitie behorend bij concept-coffeeshopbeleid versie augustus 2012*. Alphen aan den Rijn: gemeente Alphen aan den Rijn.

Gemeente Alphen aan den Rijn (2012). *Coffeeshopbeleid Alphen aan den Rijn 2013*. Alphen aan den Rijn: gemeente Alphen aan den Rijn.

Gemeente Alphen aan den Rijn (2014). *Gedoogverklaring coffeeshop Dutch Gold B.V, 13 maart 2014*. Alphen aan den Rijn: gemeente Alphen aan den Rijn.

Gemeente Amsterdam (2012). *Pilot Coffeeshops. Experiment verplaatsen coffeeshops onder nieuwe voorwaarden. Opzet, voorwaarden en procedure*. Amsterdam: gemeente Amsterdam, Directie Openbare Orde en Veiligheid, Expertise Team.

Hoog, D. de, Brink, E. van den, Varst, L. van der, Wensveen, M. en Verberne, E. (2012). *Overlastbeperkende maatregelen rondom coffeeshops. Lessen voor lokale partners*. Den Haag: COT, Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement.

Kuppens, J. en Bremmers, B. (2013). *Keuzes maken. Een quick scan op vijf mogelijke locaties voor Skaeve Huse in Doetinchem*. Arnhem: Bureau Beke.

Kuppens, J., Bremmers, B. en Ferwerda, H. (2013). *Stappen zetten. Een evaluatie van het Stappenplan Vestiging van Maatschappelijk Gevoelige Voorzieningen*. Arnhem: Bureau Beke.

Kuppens, J. en Ferwerda, H. (2011). *Voorziening in beweging. Een onderzoek naar te verwachten gevolgen van en randvoorwaarden voor een woon-/opvangvoorziening aan de Terborgseweg*. Arnhem: Bureau Beke.

Ooyen-Houben, M. van, Bieleman, B. en Korf, D. (2013). *Het Besloten club- en het Ingezetenen criterium voor coffeeshops. Evaluatie van de implementatie en de uitkomsten in de periode mei-november 2012. Cahier 2013-2. Tussenrapportage*. Den Haag/Groningen/ Amsterdam: WODC, INTRAVAL en UvA, Bonger Instituut voor Criminologie.

Tweede Kamer der Staten-Generaal (2009). *Hoofdlijnenbrief Drugs*, TK 2008-2009, 24 077, nr. 232. Den Haag: Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Bijlage 1: Gedoogcriteria Alphen aan den Rijn

Criteria inzake activiteiten/gedragingen:

1. het is niet geoorloofd vanuit de coffeeshop of in de directe omgeving daarvan, noch in relatie tot de coffeeshop criminele activiteiten te ondernemen;
2. exploitant en in de inrichting werkzame personen hebben een doorverwijsplicht naar de verslavingszorg en hebben een aantoonbare, actieve rol richting verslavingszorg;
3. er mogen geen softdrugs worden verkocht in de vorm van etenswaar (bijvoorbeeld spacecake);
4. in de inrichting mag geen alcoholhoudende drank aanwezig zijn;
5. tijdens de openingstijden van de inrichting dient in de directe omgeving van de inrichting toezicht te worden gehouden ter voorkoming van overlast;
6. dagelijks dient na sluiting van de inrichting de directe omgeving ervan te worden gereinigd.

Inrichtingseisen:

7. de inrichting dient van 23:00 uur tot 10:00 uur voor het publiek gesloten te zijn met uitzondering van de zaterdag en zondag waarvoor een sluitingstijd geldt van 0:00 uur tot 10:00 uur;
8. de inrichting mag niet voorzien zijn van een terras;

Exploitant en personeel:

9. er mogen alleen personen werkzaam zijn conform de bijlage bij deze beschikking;
10. er dient altijd een leidinggevende aanwezig te zijn in de coffeeshop tijdens de openingstijden;
11. er dient altijd een actuele lijst van het personeel ter inzage te liggen voor de toezichthouders van gemeente en politie;
12. exploitant en personeel mogen niet van slecht levensgedrag zijn, waaronder in ieder geval wordt verstaan een crimineel verleden;
13. in overleg met de gemeente dient er een portier ingezet te worden. De in de inrichting werkzame portier of ander beveiligingspersoneel dienen te voldoen aan het gestelde in de Wet Particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus;
14. exploitant en in de inrichting werkzame personen dienen te beschikken over een bewijsstuk van een instelling op het gebied van de verslavingszorg, waaruit blijkt dat zij beschikken over voldoende kennis van en inzicht in het gebruik van softdrugs en de daaraan verbonden risico's van verslaving;

Boekhouding:

15. verkoop in consignatie (dat wil zeggen het namens een ander verkopen van softdrugs voor diens rekening) is niet toegestaan;

Overige:

Op een voor de bezoekers duidelijke plaats in de inrichting dient een rek te worden geplaatst met daarin voor de bezoekers gratis mee te nemen foldermateriaal van het Voorlichtingsbureau drugs en het Consultatiebureau van Alcohol en Drugs waaronder folders over de gevolgen van het gebruik van drugs. In de inrichting dient op een voor de bezoekers duidelijke plaats posters geplaatst te worden waarin gewezen wordt op de gevolgen van het gebruik van drugs.

Bijlage 2: Toelichting op politie- en BOA-registraties

De incidenten worden gehaald uit het Basisvoorziening Handhaving (BVH) van de politie. Dit is een registratiesysteem dat wordt gebruikt door politiemedewerkers om incidenten te registreren. Politiefunctionarissen hebben de mogelijkheid om onderwerpen (maatschappelijke klassen) aan de registratie mee te geven. In onderhavig onderzoek is er voor gekozen om incidenten met specifieke maatschappelijke klassen op te nemen aangezien deze mogelijk coffeeshopgerelateerd kunnen zijn. Het gaat om de volgende maatschappelijke klassen:

Maatschappelijke klasse	Omschrijving
D62	VERKEERSOVERTREDING WWV (OVERIGE)
D70	AGRESSIEF/ONVEILIG RIJGEDRAG
D73	PARKEERPROBLEMEN
D74	VERKEERSSTREMMING
E322	GELUIDSOVERLAST HORECA(BEZOEKERS)
E325	GELUIDSOVERLAST WEGVERKEER
E38	OVERLAST IVM DRUGS
F10	OVERIGE DELICTEN OPENBARE ORDE
F16	LOKAALVREDEBREUK
F17	WEDERSPANNIGHEID (VERZET)
F18	NIET VOLDOEN AAN BEVEL/VORDERING
F40	BEZIT HARD-DRUGS (LIJST 1)
F41	BEZIT SOFTDRUGS (LIJST 2)
F42	HANDEL E.D. HARD-DRUGS (LIJST 1)
F43	HANDEL E.D. SOFTDRUGS (LIJST 2)
F46	AANTREFFEN DRUGS (GEEN VERDACHTE)
F47	OVERIGE DRUGSDELICTEN
F8131	OVERLAST STANK ALGEMEEN
F8134	GELUIDSOVERLAST
F8135	OVERLAST STANK UIT BEDRIJF
I391	CONTROLE BIJZONDERE WETTEN

Wat betreft de BOA-registraties gaat het om zaken zoals gemeentelijke boetes, het hebben van geen parkeerkaartje, parkeerkaartje over tijd of het niet hebben van een vergunning, parkeren op de stoep, parkeren in het groen of dubbel parkeren.

Bijlage 3: Politie-incidenten naar wijk en jaar

In deze bijlage wordt een overzicht gegeven van het type en aantal incidenten per wijk, opgedeeld naar jaren. De tabel voor wijk 3 staat ook in hoofdstuk 2 vermeld, maar wordt ter vergelijking nogmaals in deze bijlage gepresenteerd. Het gaat in deze bijlage alleen om incidenten uit het BVH-systeem. Een analyse van de BOA-registraties levert geen bijzonderheden op.

Elf van de 21 opgevraagde maatschappelijke klassen (zie hoofdstuk 1) doen zich in de afgelopen vierenhalf jaar voor in wijk 1 (zie tabel 2.6). In wijk 1 komen, in vergelijking met de andere wijken, de minste incidenten voor. Relatief veel incidenten hebben betrekking op geluidshinder en verkeersproblematiek zoals parkeerproblemen en verkeersstremmingen. Drugsgerelateerde problematiek lijkt er, volgens de cijfers, niet of nauwelijks te zijn.

Tabel 1: Wijk 1 incidenten naar soort en naar wijk, binnen openingstijden

Type incident	2010	2011	2012	2013	2014 Helft	Totaal
Agressief/onveilig rijgedrag	11	3	3	8	1	26
Bezit softdrugs	0	1	0	1	1	3
Geluidshinder	38	46	31	35	22	172
Handel harddrugs	0	1	0	0	0	1
Overige delicten openbare orde	4	2	1	0	0	7
Overige drugsdelicten	1	0	0	1	0	2
Overlast ivm alcohol/drugs	1	1	1	1	0	4
Parkeerproblemen	44	33	39	22	15	153
Verkeersovertreding WvW	2	5	4	4	0	15
Verkeersstremming	77	34	21	12	5	149
Wederspanningheid	1	0	0	0	0	1
Totaal	179	128	101	84	44	536

In wijk 2 doen zich binnen de openingstijden van de coffeeshops relatie veel incidenten voor. Alleen in wijk 4 komen net iets meer incidenten voor. Zeventien van de 21 opgevraagde maatschappelijke klassen doen zich in de afgelopen vierenhalf jaar voor in wijk 2 (zie tabel 2.6). Net zoals in wijk 1 hebben de meeste incidenten betrekking op geluidshinder en verkeersproblematiek. De helft van alle incidenten die binnen dit gebied door de politie geregistreerd worden, heeft een geluidsoverlastcomponent. Problemen met betrekking tot parkeren vertegenwoordigen meer dan een kwart van alle incidenten in de wijk. In vergelijking met wijk 1 komt er iets meer drugsgerelateerde problematiek voor. Zo zijn er in de afgelopen jaren negentien incidenten

geregistreerd in verband met bezit harddrugs, dertien in verband met bezit softdrugs, vijf in verband met handel harddrugs en negen in verband met handel softdrugs. Daarnaast blijkt er een lichte stijging waarneembaar van overlast in verband met alcohol/drugs. Deze stijging is waar te nemen van 2010 tot en met 2013. In de eerste helft van 2014 zijn er relatief weinig registraties met betrekking tot deze maatschappelijke klasse. Mogelijke oorzaak is dat dergelijke overlast vaak toeneemt in de zomermaanden wanneer er meer mensen op straat zijn.

Tabel 2: Wijk 2 incidenten naar soort en naar wijk, binnen openingstijden

Type incident	2010	2011	2012	2013	2014 Helft	Totaal
Aantreffen drugs	0	0	3	3	6	12
Agressief/onveilig rijgedrag	2	0	5	3	1	11
Bezit harddrugs	5	3	6	5	0	19
Bezit softdrugs	1	2	4	6	1	14
Geluidshinder horeca	6	6	13	13	4	42
Geluidshinder overig	139	159	153	128	42	621
Handel harddrugs	1	1	2	0	1	5
Handel softdrugs	3	1	2	2	1	9
Lokaalvredebreuk	4	0	1	0	0	5
Niet voldoen aan bevel/vordering	1	3	4	1	4	13
Overige delicten openbare orde	23	6	6	2	1	38
Overige drugsdelicten	3	3	5	2	2	15
Overlast ivm alcohol/drugs	3	5	11	17	3	39
Parkeerproblemen	78	77	91	90	40	376
Verkeersovertreding WvW	5	4	1	4	3	17
Verkeersstremming	39	19	15	14	5	92
Wederspanningheid	4	7	1	4	2	18
Totaal	317	296	323	294	116	1346

In wijk 3, waarin ook het onderzoeksgebied ligt, doen zich 919 incidenten voor tijdens de openingstijden van de coffeeshops. Alleen in de wijken 2 en 4 worden meer incidenten geregistreerd. Ook hier hebben de meeste incidenten te maken met geluidshinder (iets minder dan veertig procent) en parkeerproblemen (iets meer dan een kwart). Ook zijn er twaalf incidenten in verband met agressief/onveilig rijgedrag. Dit is vergelijkbaar met het aantal incidenten in wijk 2 maar twee keer minder dan het aantal in wijk 1.

In vergelijking met wijk 1 en 2 zijn er meer drugsgerelateerde incidenten. Zo zijn er in de afgelopen jaren elf incidenten geregistreerd in verband met bezit harddrugs, 29 in verband met bezit softdrugs, twee in verband met handel harddrugs en negen in verband met handel softdrugs. Het aantal van bovenstaande feiten is vergelijkbaar met wijk 2. Het verschil zit voornamelijk in het relatief hoge aantal incidenten door overlast in verband met alcohol/drugs. In wijk 3 zijn er in totaal 45 meldingen van overlast in verband met alcohol/drugs. Opvallend is het relatief hoge aantal (19) incidenten in 2013 (een dergelijke piek is ook waar te nemen bij de wijken 2 en 4). In de jaren ervoor waren er namelijk zes (2010), zeven (2011) en acht (2012) incidenten. In 2014 zijn er in de eerste helft van 2014 vijf incidenten geregistreerd.

Tabel 3: Wijk 3 incidenten naar soort en naar wijk, binnen openingstijden

Type incident	2010	2011	2012	2013	2014 Helft	Totaal
Aantreffen drugs	0	2	1	4	1	8
Agressief/onveilig rijgedrag	2	4	4	2	0	12
Bezit harddrugs	6	2	1	0	2	11
Bezit softdrugs	5	7	5	11	1	29
Geluidshinder horeca	6	6	9	4	2	27
Geluidshinder overig	46	67	75	91	48	327
Handel harddrugs	0	0	0	0	2	2
Handel softdrugs	1	4	2	2	0	9
Lokaalvredebreuk	2	2	0	0	0	4
Niet voldoen aan bevel/vordering	3	3	2	1	1	10
Overige delicten openbare orde	14	12	3	3	0	32
Overige drugsdelicten	2	3	1	3	3	12
Overlast ivm alcohol/drugs	6	7	8	19	5	45
Parkeerproblemen	80	49	45	53	28	255
Verkeersovertreding WvW	12	9	6	5	3	35
Verkeersstremming	30	24	15	16	6	91
Wederspanningheid	1	3	5	1	0	10
Totaal	216	204	182	215	102	919

In wijk 4 komen tijdens de openingstijden van de coffeeshops in vergelijking met de andere wijken de meeste incidenten voor (1370). Opvallend is dat bijna twee derde van alle incidenten te maken heeft met geluidshinder. Verder is ongeveer een kwart van de incidenten, net zoals in de andere wijken, gerelateerd aan parkeerproblematiek. Wijk 4 is wat betreft drugsproblematiek redelijk vergelijkbaar met de wijken 2 en 3. Wel hebben wijken 2 en 3 meer overlastincidenten in verband met alcohol/drugs.

Tabel 4: Wijk 4 incidenten naar soort en naar wijk, binnen openingstijden

Type incident	2010	2011	2012	2013	2014 Helft	Totaal
Aantreffen drugs	0	3	7	5	3	18
Agressief/onveilig rijgedrag	4	1	0	0	1	6
Bezit harddrugs	3	0	3	3	2	11
Bezit softdrugs	0	3	2	3	2	10
Geluidshinder horeca	4	1	2	3	2	12
Geluidshinder overig	183	193	204	147	111	838
Handel harddrugs	4	2	1	2	0	9
Handel softdrugs	1	1	3	1	1	7
Lokaalvredebreuk	0	1	0	1	0	2
Niet voldoen aan bevel/vordering	1	0	1	1	0	3
Overige delicten openbare orde	6	7	2	1	1	17
Overige drugsdelicten	2	5	3	2	2	14
Overlast ivm alcohol/drugs	8	1	7	9	3	28
Parkeerproblemen	101	73	78	81	22	355
Verkeersovertreding WvW	3	3	2	0	0	8
Verkeersstremming	9	6	6	5	1	27
Wederspanningheid	0	0	1	4	0	5
Totaal	329	300	322	268	151	1370

Parkeerproblemen en geluidshinder vertegenwoordigen maar liefst 87 procent van het totaal aantal incidenten in wijk 5. In de eerste helft van 2014 zijn er enkele incidenten met betrekking tot handel in harddrugs. Handel in softdrugs lijkt, volgens de cijfers, niet of nauwelijks voor te komen. Wel zijn er in de afgelopen jaren 20 overlastincidenten in verband met alcohol/drugs geweest. Dit zijn er ongeveer vijf per jaar.

Tabel 5: Wijk 5 incidenten naar soort en naar wijk, binnen openingstijden

Type incident	2010	2011	2012	2013	2014 Helft	Totaal
Aantreffen drugs	2	0	0	4	0	6
Agressief/onveilig rijgedrag	0	3	1	0	1	5
Bezit harddrugs	1	0	0	0	0	1
Bezit softdrugs	0	0	3	0	1	4
Geluidshinder horeca	0	0	1	0	0	1
Geluidshinder overig	86	83	101	110	59	439
Handel harddrugs	0	1	0	0	3	4
Handel softdrugs	1	0	0	0	0	1
Lokaalvredebreuk	0	1	0	0	0	1
Niet voldoen aan bevel/vordering	0	0	3	0	0	3
Overige delicten openbare orde	3	5	2	0	0	10
Overige drugsdelicten	0	1	3	1	0	5
Overlast ivm alcohol/drugs	5	2	5	5	3	20
Parkeerproblemen	64	62	43	37	17	223
Verkeersovertreding WvW	1	2	1	0	1	5
Verkeersstremming	14	9	3	1	0	27
Wederspanningheid	0	0	1	1	0	2
Totaal	177	169	167	159	85	757